

ROMANIA

Taxa postala
pikete la suma
No. 224713/929.

10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, neg.
szere 600, egészévr
félre: Havonta 2,
félre 12, egészévr 20
díjazás szerit
KELET az erdélyi és
dóság egyetlen politikai
Cikkeink utánnyomását
rás megjelölésével enged

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST

Disztér 2. I. e.

POLITIKAI NAPILAP

Ezen lapban
leveleket nem
fogadunk el.

Ára 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jánosi
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Há-
szegi Ernő, Strada Cobalceana 52.

Szerda, 1936. augusztus 26

5696. EV.
ELUL 8.XIX. EVF.
199. SZAM

VILÁG TÜKRÉ

Oroszország is csatlakozott a francia semlegeségi javaslathoz

Cordova ellen megindult a kormánycsapatok offenzívája. Halálra ítélték Primo de Rivera fiát. A felkelők számos győzelmet jelentenek

Giral miniszterelnök bejelentette, hogy a mai minisztertanács után fontos híreket fog közölni az újságírókkal

A spanyol polgárháborúval kapcsolatos diplomáciai események tegnapi szenzációja Németország csatlakozása volt a francia kormány által javasolt benemavatkozási indítványhoz. Amilyen meglepetést keltett a német kormány igenlő válasza, éppannyira érdekes és figyelemre méltó a szovjetkormány ma hivatalosan bejelentett csatlakozása is a francia benemavatkozási indítványhoz. Szovjetország csatlakozása kétségtelenül alkalmas arra, hogy lecsökkentse Németország aggodalmait abban a tekintetben, hogy a szovjetkormány fegyverrel és pénzzel fogja továbbra is tá-

mogatni a spanyolországi munkás baloldali pártokat. A szovjetkormány csatlakozási határozatában csupán azzal a kikötéssel él, hogy a fegyverkivitel csak abban az esetben szünteti be Spanyolország felé, amikor Németország, Olaszország és Portugália is hivatalosan csatlakozni fognak a benemavatkozási indítványhoz. Miután a fenti országok csatlakozása már hivatalosan megtörtént, valószínű, hogy Szovjetország is be fogja tartani ezirányú kötelezettségeit. A szovjetkormány egyébként más kikötést nem tett a francia javaslat-hoz való csatlakozás bejelentésében.

tek meg Toledo fölött és élelmiszert dobtak le a kormány miliciáinak ellenálló csapatok számára. A repülők egyuttal néhány bombát dobtak le a kormánycsapatokra, amelyek az Alkazar ellen készültek támadásra.

A zendülők főhadiszállásának közleménye szerint egy gyalogos osztag elfoglalta Naval Moralt és Talavera della Reina felé nyomul, hogy egy Toledo felé menetelő hadoszloppal egyesüljön. Egyidejű saragossai jelentés szerint a felkelő csapatok elfoglalták La Puebla Valverdét. Újabb Burgosból származó hivatalos jelentés szerint a zendülők esztramurrurái serege elfoglalta San Vincent, Alcantara, Albuquerque, Olivenza és Donbenito helységeket.

Az ifnii csapatok foglyu: ejtették Montero őrnagyot, aki a vidék kormányzó tisztét töltötte be.

A Havas sevillai jelentése szerint Llano tábornok tegnap rádió út közölte, hogy a kormány által a barcelonai zendülők ellen Uesca irányába küldött csapatokat a zendülők megtizedelték. A kormány újabb csapatokat igyekszik partra tenni Majorcában, amelyek azonban az előbbieknél sorsában fognak részesülni. A getafei repülőter bombázása után a zendülők összetörték a kormány ottani összes repülőgépeit. Franco tábornok jelentése szerint a Cordovát támadó kormánycsapatok egyik oszlopát a zendülők repülői részben megsemmisítették. Az éjjel folyamán a zendülők csapatokat küldtek Fontarabia felé, ahol partira akarnak szállani.

Párizs, augusztus 25. A francia garmatügyi minisztérium hivatalosan közli, hogy nem kapott olyan hírt, amely szerint Abd el Krim rifkabil főnök fogságából megszökött volna. Egyidejűleg azt hivatalosan cáfolják Párizsból, hogy augusztus 20-án Madridban huszonhat fegyveres francia repülőgép szállt volna le.

Berlin, augusztus 25. (Rador.) Tekintettel arra, hogy egyes szervezetek meg akarták kerülni a Spanyolországnak szánt fegyverkiviteli tilalmat, a szövetségi kormány ma újabb határozatot hozott, amely hathavi börtönnel és 10 ezer frank bírsággal sújtja azokat, akik a kiviteli tilalmat megszegik.

Felelemlik a burgosi rádió adóberéjét

Burgos, augusztus 25. (Rador.) A burgosi rádió adóberéjét felelemlik és tiszteletteljesen emlékezik rá. A Havas jelentése szerint egy zendülő katona, aki a kormánycsapatok foglya volt San Sebastianban és sikerült megszöknie, azt állítja, hogy a városban tifuszjárvány pusztít.

DNB jelenti Lisszabonból, hogy Portalegrenál leszállt egy kormányhű repülőgép, amelynek utasai kijelentették, hogy a zendülőkhez akartak pártolni, de eltévedtek az utat és ezért szálltak le portugál területen. A gépet a portugál hatóságok lefoglalták.

Megindult a kormánycsapatok offenzívája Cordova ellen

A diplomáciai légkör enyhülésével egyidejűleg nem számolhatunk be a spanyolországi polgárháború frontjain beállott enyhülésről. A harc szakadatlanul folyik, anélkül, hogy döntő események történtek volna. A Havas madridi jelentése szerint Velao közmunkaügyi miniszter kijelentette, hogy

Cordova ellen megindult a kormánycsapatok offenzívája és a város birtokáért a harc már a külvárosokban folyik.

A tüzéség állandóan bombázza a zendülők által megszállva tartott stratégiai pontokat. A jelentés arról is beszámol, hogy a Sevilla és Cordova közötti vasúti közlekedést a kormánycsapatok elvágták.

A kormánycsapatok offenzívája megindult az elmúlt éjszaka Alto-Leon vidékén is. Itt a hadműveletek hajnalig húzódtak el. Délben a zendülők repülői a kormánycsapatok által meghódított állásokat bombázták. A kormány egyik vadászrepülőgépe megtámadott és lelőtt egy zendülő repülőgépet, amely San Rafael mellett lezuhant. Éjjelkor a kormány ütegei sok sikerrel bombázták a zendülők előőrseit és hátvédeit, aminek az volt a célja, hogy ezáltal előkészítsék a kormánycsapatok által ma reggel megindított általános offenzívát.

A Havas jelentése szerint a guadarra-mai fronton tegnap elsősorban folyt légiütközet. Számos repülőgép közeledett El Revento felé, mire egy kormány-repülőgép a levegőbe emelkedett és megkezdte a harcot. A zendülők egyik repülőgépét lelőtték, egy másik menekülés közben kigyulladt és személyzete szénné égett.

Az Informaciones című madridi kormánylap valenciai értesülése szerint a kormány csapatainak sikerült Terruel felé előnyomulni. Giral miniszterelnök az újságíróknak kijelentette, hogy a holnapi minisztertanács után fontos híreket fog közölni velük.

Reménytelen a zendülők helyzete Oviedóban?

A Havas távirati ügynökség a madridi kormány által kiadott hivatalos híradását

közli, amely szerint a zendülők helyzete Oviedóban teljesen reménytelené vált.

Oviedonak a zendülők által való megadása bármely pillanatban várható.

Egyidejűleg a kormány hivatalosan közölte azt is, hogy csapatai Saragossa környékén megverték egy zendülő hadoszlopot, amikor az az ostromlók gyűrűjét akarta meglazítani. A kormánycsapatok négy ágyút szakmányoltak és számos foglyot ejtettek.

Hendayeből keltezett Havas jelentés szerint tegnap három zendülő repülőgép bombázta Irunt, de egyetlen bomba sem okozott károkat. Barcelonai jelentés szerint öt kormányrepülő tegnap Huescat is bombázta.

Halálra ítélték Primo de Riverá fiát

A Havas handayei jelentése szerint, melyet a népfrent köréből szerzett, Primo de Rivera, a volt diktátor fiát, Madridban halálra ítélték. A vizsgálat megállapította, hogy

Miguel Primo de Riverának része van a madridi börtönben a múlt héten kiűzött kizűrésében.

Egyidejűleg halálra ítélték Alvarez, Martinez Develascu, Natalio Rivas volt minisztereket és Louiz de Alda pilótát. A tüzet állítólag ezek az elítéltek okozták, mert azt remélték, hogy ezen az uton ki tudnak szabadulni a börtönből. A Havas Bilbaóból származó jelentése szerint az ottani népfrent bírósága halálra ítélte Lopez Jimenez őrnagyot, Verda és Delarosa kapitányokat, akiket végre is hajtották a halálra ítéleteket. A Havas újabb madridi jelentése szerint a kormány tüzésége tegnap La Granaját bombázta, különösképpen pedig a zendülők kezében lévő kaszárnyákat. Malagai jelentés szerint tegnap ott tiz zendülő tengerész végeztek ki, akik Churuga és a Sanchez hajók legénységéhez tartoztak és akik részt vettek a kormány elleni zendülésben.

A zendülők győzelmei

A Havas Burgosból származó jelentése szerint tegnap zendülő repülőgépek jelen-

A Népszövetség és az ésszerű táplálkozás

A Népszövetségnek van egy bizottsága, amely az egyes országok egészségügyi viszonyait vizsgálja és ezek keretében tanulmányozza mindazokat a kérdéseket, amelyek a népek egészségének javítását előmozdítják. Miután az egészségre elsősorban a táplálkozásnak van döntő befolyása, külön bizottság feladatává tette a Népszövetség annak megvizsgálását, hogy a mai táplálkozás megfelel-e az egészségügyi követelményeknek s ha nem, a tudomány lagujabb megállapításai alapján milyen változtatások mutatkoznak azon szükségéseknél.

A bizottságnak, amely két éve beható alaposítással foglalkozik a kérdéssel, Lord Astor, az ismert nevű angol politikus, az Observer című nagyteleki lap tulajdonosa az elnöke. Lord Astor kiváló ismerője az egészségügyi kérdések, hosszabb ideje áll élén Angliában annak a társadalmi mozgalomnak, amely az ifjúságot már tanulóéveiben helyes táplálkozásra neveli. Felelős állásból is irányította az ezzel kapcsolatos kormányintézkedéseket mint közlelmzési, majd egészségügyi államtitkár. A Népszövetség választása tehát mindenképpen kiváló szakférfiúra esett, aki hivatottsággal bír arra, hogy tapasztalatait, gazdag tudását az összes népek egészségügyi viszonyainak javítására gyümölcsöztesse.

A bizottság eddigi munkásságáról kimerítő jelentésben számol be a Népszövetségnek. (The Problem of Nutrition. Volume I. Interim report of the Mixed Committee on the Problem of Nutrition. A táplálkozás kérdése I. kötet. A Vegyes Bizottság időközi jelentése a táplálkozás kérdéséről.) A jelentéshez írt előszavában Astor lord hangsúlyozza, milyen nagy jelentősége van a helyes és ésszerű táplálkozásnak a népek egészsége és a népfajok megerősítése szempontjából. De nem kisebb fontossággal bír a kérdés mezőgazdasági szempontból is, mert a helyesen irányított táplálkozás jelentékeny mértékben fokozza a mezőgazdasági termelést, amely a tudomány legújabb kísérleteit felhasználva, a népegészséget leghatékóabban szolgáló anyagok termelésére fog berendezkedni. A többtermelés és a jobbtermelés így emelheti a népek jólétét és életszínvonalát és azzal, hogy a népek egészségét szolgálja, elősegíti a megelégedettség és a béke biztosítását is.

A bizottság működéséről szóló beszámolójában megemlékezik arról, hogy tudósokat szolgált fel az emberi táplálkozás ésszerű és helyes feltételeinek tudományos megformálására. Az erre vonatkozó vizsgálatok megállapították, hogy az emberi táplálkozásban elsősorban tizenkét szervesetlen ásványi elem játszik fontos szerepet, amelyeknek hiánya a szervezetben fogyatékosokat, betegségeket idéz elő. Rendkívül fontosak, ezenkívül a vitaminok, amelyek kis mennyiségben vannak jelen az emberi szervezetben és a kilenc különböző fajtájú vitamin közül már egynek a hiánya is érezteti káros hatását. A modern egészségügyi tudomány nagy súlyt tulajdonít azoknak a „védők” tápanyagoknak, amelyeknek összetétele az említett betegségeket megakadályozhatja. Ezek a védők anyagok főleg a következő ételekben találhatók fel: hus, tej, tojás, sajt, fűszerek, gyümölcs és burgonya.

Külön fejezetet szentel a Népszövetség a helyes táplálkozás módszereire vonatkozó kutatásoknak. Az ésszerű táplálkozásnak biztosítani kell a szervezet számára mindazokat az anyagokat, amelyek a test fűtésére és az elhasznált izommunka pótlására szükségesek. Az előbbi célt szolgál-

ják a zsiradékok, a szénhidrátok és a proteinek, ez utóbbiak közül az állati eredetűek értékesebbek, mint a növényi eredetűek s főleg a tejben, tojásban, állati mirigyekben, májban, vesében találhatóak. Az állati eredetű protein egész proteinszükségletünknek legalább felét kell, hogy alkossa. Rendkívül fontosak ezenkívül az ásványi eredetű szervesen anyagok, sók és a vitaminanyagok, amelyeket az újabb kutatás „hormon“-oknak, küldöncöknek tekint, mert a szervezetben arról gondoskodnak, hogy helyes arányban használja fel a test a tápanyagokat s azok kellően legyenek elosztva a szervezetnek minden részében, ahol arra szükség van. A betegségek egész sora van, így az angorkór, a különböző csont- és bőrbetegségek, a fogak szuvasodása, szemgyulladás, stb., amik a modern orvosi kutatás szerint részben a meg nem felelő, főleg vitaminban szegény táplálkozás következtében lépnek fel. Különösen kiváló értékű védelmező tápanyagoknak találta a kutatás a következő élelmiszereket: tej, sajt, tojás, máj, zsíros hal, zöldfőzelék, salátafélék, nyers gyümölcs, gyümölcsnedv, vaj, csukamájolaj és élesztő. Másodrangú fontosságúak a hus, a gumós növények, a hüvelyesek (sárgaborsó, lencse), gabonafélék, kenyér, rizs, dió és végül a cukor, gyümölcslé, méz, olajok és növényi ételzsírok.

Hangsúlyozza a jelentés, hogy a tökéletlen táplálkozásnak egyik oka az, hogy a közönség kevésbé ismeri a helyes és egészséges táplálkozás alapelveit. Nemcsak a szegényebb néposztályokban hiányzanak az erre vonatkozó ismeretek, hanem a tehetősebb társadalmi osztályokban is. A bizottság ezért szükségesnek tartja, hogy ebben az irányban minden országban propaganda induljon meg már az elemi és középiskolákban, a háztartási iskolákban, a felnőttek részére pedig külön szakelőadások, népszerű kiadványok, újságok, rádió és film útján. Az orvosi kiképzésben is nagy szerepet kell juttatni a jövőben a helyes táplálkozás oktatásának. Az orvosokat speciálisan ki kell oktatni arra, hogy céltudatos táplálkozással meg lehet előzni bizonyos betegségfajtákat és az orvosok kellő képzettséggel kell, hogy bírjon arra, hogy tanácsokkal lássa el az egyes családokat háztartási kérdésekben is.

A bizottság azt javasolja a Népszövetségnek, hívja fel az egyes kormányokat, hogy dolgozzanak ki az egyes országok speciális viszonyainak megfelelően nemzeti tervet az erre vonatkozó kérdések tanulmányozására és megfelelő intézkedések életbeléptetésére. Ajánlja előadásoknak, vándorkiállításoknak rendezését, orvosoknak, vendéglősöknek, szakácsoknak, katonai élelmészeti tisztoknak szakszerű kioktatását, nyilvános étkeztető helyeken a mintaszéri étkezés bemutatását. Javasolja a szegényebb néposztályoknak különösen tápláló élelmiszerekkel olcsó áron központilag való ellátását és gyermekek részére ingyen való szétosztását. A jelentés megemlékezik azokról az országokról, amelyek ezen a téren már kezdeményező lépéseket tettek s e nemzetvédelmi szempontból fontos kérdés tanulmányozására intézkedéseket állítottak fel. Ezeknek sorában sajnálattal nélkülözzük Magyarországot, amely a népszövetségi vegyesbizottságban sem kapott helyet, jóllehet szomszédos államai közül Csehszlovákia, Jugoszlávia és más államok tevékeny részt vesznek ennek a fajvédelmi szempontból oly felbecsülhetetlen fontos ságu kérdésnek az előbbrevitelében.

אתרוגים לודנים
הדסים

Liefert billigst, in
Engro & Detail

Josef Ráth

Strada Dorobanilor 27

SIGHET Maramures

פאן ראש השנה אן האבע
איין לאגער אין

אראדעא מארע

„Elmebajosok kívánják Romániában a diktatúrát“

mondotta nagy beszédében Ghelmegeanu. A liberális kormány romiásba dönti az országot

Bucuresti, augusztus 25. (Az Uj Kelet tud.) Az izmailmegeyi *Chilia Noua* községben M. Ghelmegeanu, a nemzeti paraszt párt népszerű vezetője, tartott beszédet a politikai helyzetről. A parasztság — mondotta Ghelmegeanu — hűségese védelmezője marad a demokráta rendszernek, amelynek jegyében a parasztszervezet megszűlt. Ennek a rendszernek a keretében, mely minden nehézséget legyőzött, a szabad népek nyugodtan fejlődtek a béke idején és meg is nyerték a háborút. Románia a történelem nagy pillanataiban vált állammá, amikor érvényre jutott a nemzeti eszme és a népek önrendelkezési joga.

A környező világgal szembeni önrendelkezés záloga a függetlenség. *Belső kérdéseinkben az önrendelkezés záloga a demokrácia.* Ezért a rendszerért harcolunk és amikor megindultak forradalmi mozgalmak, akár nemzetiségi, akár szociális formában, ennek a demokráciának a jegyében teremtetjük meg jelenlegi határainkat. Így a demokráta rendszer megszünt import cikk lenni és a szabad román nép legbelsőbb érzelésibe ment át.

Tehetetlen-e a demokrácia

A parasztság, népünk többsége, nem fejlődhetik békésen, csak ennek a rendszernek a jegyében. A rendszer ellen kritikát emelnek és azt állítják, hogy már nem felel meg a modern állam szükségleteinek. Mi azonban nem ismerünk egyetlen olyan román kormányt sem, mely a parlament általános tehetetlensége, vagy az általános szavazó jog miatt nem tudott volna eleget tenni kötelezettségeinek. A demokráta rendszer nem zárja ki az állam tevékeny elvét és a szabadság nem egyenlő az anarchiával. A demokrácia alkalmazkodásra képes, ki tudja válogatni az élespatokat és gyors, akcióképes kormányokat is teremthet. A rendszer javulása a haladást jelenti, mellőzése pedig az önkényuralmi rendszerhez való visszatérést jelentheti. De a mi népünk azért szenvedett annyit, azért ontotta vérért, hogy ur legyen a saját hazájában. Ismerjük a politikai pártok ellenfeleit, hiszen ezek valamennyien tagjai voltak már valamelyik pártnak.

A pártok renegátjai a pártok ellenségeivé lettek.

Tagadjuk azonban, hogy még a „népi“ diktatúrák is nélkülözni tudnák a pártokat. A demokratikus rendszerben több párt van, az egyeduralmiban pedig csak egy, amely meghódította az államot. A diktatúrákban az állam totalista és párt csak egy van, de a párt mégis létezik. És hogyan létezik? A párt felfegyverzett, az állam által eltartott hadsereggé válik. A párt hadserege együttműködik a nemzeti hadsereggel.

A polgárháború veszélye ellen

A belső békét veszélyeztetné az, ha Romániában is meghonosítanák ezt a rendszert. *Elmebajosok kívánják Romániában a diktatúrának éppen a legveszedelmesebb fajtáját.*

A nemzeti parasztpárt a polgárháborút akarja kiküszöbölni, amikor minden erejével küzd a diktatúra ellen.

Mi, akiket azzal támadtak, hogy az osztályharc hívei vagyunk, mindig a politikai pártok demokratikus rendjéért küzdöttünk mert a parasztság csak így érheti el érvényesülését a többi társadalmi tényezők elnyomása nélkül. A demokrácia a közvélemény ellenőrzését jelenti az események fölött. A parasztságnak semmi közössége nincs a jobb, vagy baloldali alakulatokhoz. Tiszteletben tartjuk minden ország belső életét. Nem adunk leckét egyetlen népnek sem. De meg van az a jogunk, hogy más országok gyakorlatából szűrjük le azt, ami népünk számára megfelelő. Már eleget vettünk át másoktól. Eppen ideje vol-

na már, hogy mi, románok ne háboruskodjunk máshonnan vett ideológiáért, amelyeknek semmi közük a mai állapotainkhoz.

A parasztság történelmi szerepe

Mint parasztpártiak azt hisszük, hogy a parasztságnak történelmi szerepe van a délkeleteurópai agrár-államokban, hogy olyan államszervezetet alkossanak, amelyben érvényre jussanak anyagi és erkölcsi érdekei és hogy a közügyek vezetésére a paraszt-jelleg üsse rá a bélyegét. A szélsőséges elméletek ellen harcolunk, mert azoknak győzelme a parasztság számára csak elnyomóinak kicsérélődését jelentené. A kommunizmus proletár színezetű uralmat jelentene, ami természetellenes egy parasztszervezetben, a hitlerizmus pedig egy kis erőszakos és merész kisebbség uralmát, ami a különböző elszegényedett középosztályu rétegekből tevődne össze, ha ugyan nem skrupulus-nélküli kalandorokból és gyengeelméjűekből.

Programunk szerint nagy állami mozgalmat kell szervezni a parasztság természetesen szövetségének, a középosztálynak segítségére, a munkásság szindikátusokba való tömörítésére, a munka védelmére és

Vége az olimpiásznak — ujult erővel dühöng az antiszemitizmus Németországban

Ujabb súlyos zsidótörvényeket várnak Németországban Nyolcvanezer „nem-árja keresztény“ egyesületbe tömörült Németországban

Prága, augusztus 25. A „Venkov“ című lap, a csehszlovákiai agrárpárt központi organuma, rendkívül érdekes jelentést közöl, amely megerősíti azt a verziót, hogy Németországban új fordulat várható a zsidó-ellenes politikában. A lap többek között a következőket írja:

„A napokban az angliai zsidóság egyik vezető személyisége utazott át Prágán. Az illető a genfi zsidó világkongresszusról jött és közölte, hogy Genfben megbízható forrásból olyan információk érkeztek, amelyek szerint a német kormány újabb intézkedésekre készül a zsidókérdést illetően. Abban a körben, ahonnan az információ származik, régóta tudják, hogy

a német pénzügyminisztériumban törvényjavaslatot készítettek, amely külön adók kivételét irányozza elő mindazon üzemekre és vállalatokra, amelyeknek zsidók a tulajdonosai.

E törvényjavaslat szerint nemárja állampolgárok a jövőben nem emelhetnek kifogást adókövetések ellen. A pénzügyi hatóságok kirovása végleges és megváltozhatatlan lesz. A zsidókra eszerint már eleve magasabb adókat fognak kirovni, mint az árjakra. A törvényjavaslat indoklásában azzal támasztják alá az előirányzott intézkedéseket, hogy az eddigi zsidótörvények nem érintették túlságosan érzékenyen a zsidók gazdasági és tulajdonjogi pozícióit. Hír szerint dr. Schacht, birodalmi bankelnök ellenzé ezt a javaslatot és Hitler kezében van a döntés. Erre rövidesen sor kerül.

Köln, augusztus 25. Azóta, hogy befejeződött a berlini olimpiász, egyre erősödő zsidóellenes izgatást folytat a nemzeti szocialista sajtó. Ugyanez tapasztalható a pártgyűléseken és a német rádióban is. A kölni „Westdeutsche Beobachter“ hasábjain Grohe állami tanácsos és nemzeti szocialistapárt vezető cikket írt a spanyol polgárháborúról, amelyben rámutat arra, hogy a bolsevizmus a világ zsidóságának ügye, de ugyanez a zsidóság a megtestesítője és hordozója a kizsákmányoló kapita-

SZEZÓN ELŐTT OLCSÓ ÁRAK!

Szörmeszükségletét, alakításait most olcsóbban eszközöl-

heti szalonomban

Regele Ferdinand 21 (Farkas Ernő házudvar)

WEISZ TIBOR

az összes dolgozó népeknek békés együttműködésére. De a parasztság hátán elkövetett merényleteket, tartozzanak azok bármelyik európai ideológia fennhatósága alá, nem fogjuk elfogadni sohasem, míg létezik a nemzeti parasztpárt, mint az öntudatos parasztrétegek képviselője.

Ezután az alkotmányos kérdésre tért át Ghelmegeanu és hangsúlyozta a nemzeti parasztpárt őszinte monarchizmusát. Végül a parasztállam programjára tért át, mely átfogó megoldását adja az összes társadalmi ellentéteknek és megteremtí az összes dolgozó osztályok harmonikus együttműködését.

Dis
me

Jeruzs

Az

Jeruzsál
című arab
18-án Gha
költével
vételével
amelyen a
A lap tud
fővárosokb
palesztinai
kodó feszül
mán eredm
Hasonló sz
esztinai a
ról s mege
külgymint
A Fales
támasztja
külgymint
Palesztinát
közvetítse
zött a hol
érdekében
mány pal
látszik, a
fogadati kö
estélyt re
amelyre n
tagjait és

Ilyen kö
érthetetlen,
után sem
mények. A
lentésében
és szombat
országban,
a zavargás
arabok azt
ellentámad
is magukra

A Zsidó
áldozati ól
mótt a zsid
Pénteken
Lévi-Billig
jeruzsálem
Lakásab
a zsidó
rista az

A golyók
fejt.

A jeruz
borította s
ujabb viha
Lévi-Billig
és a camb
mányait.
és a legre
közé tart
nyok terén
a muzulm
amikor a
vetettek v

A gyász
egyetem r
tésén meg
egyetemi
J. L. Mag
tartotta, s
mondotta:

— Ezér
felelősek,
befolyásuk
juk meg é

Ezután
orientalist
juk nem
a héber e
docens és
orból tán
Ugyanez
megtámad
zsidó mun
fegyvertüz
Mesek Ha
revics seg
zsidó mun

Dizengoff tel-avivi főpolgármester megrázó vádiratban tetemre hívja a palesztinai kormányt

Jeruzsálemben agyonlőtték a héber egyetem egyik professzorát. Karkur mellett harminckét arab esett el

Az iraki kormány közvetít a palesztinai arabok és a kormány között

Jeruzsálem, augusztus 25. A „Falestin” című arab lap jelentése szerint augusztus 18-án Ghazi király, Irak uralkodójának elnökletével és az iraki angol nagykövét részvételével értekezlet tartottak Bagdadban, amelyen a palesztinai helyzettel foglalkoztak. A lap tudni véli, hogy Bagdadból és más arab fővárosokból újabb közvetítő akció indult a palesztinai arabok és a kormány között uralkodó feszültség elsimítására és a hét folyamán eredmény várható ettől a közvetítéstől. Hasonló szellemben ír az „Adifaa” című palesztinai arab lap is a bagdadi konferenciáról s megemlíti, hogy azon Nuri Pasha iraki külügyminiszter is részt vett.

A Palesztin és az Adifaa értesülését alátámasztja az a tény, hogy Nuri Pasha, Irak külügyminisztere, Ankarába vezető útján Palesztinába érkezett, hogy tárgyalásokat közvetítsen az arabok és a kormány között a holtpontra jutott helyzet megoldása érdekében. Az iraki külügyminiszter a kormány palotájában kapott lakosztályt. Ugy látszik, a főmufti is barátságosan fogadja a bagdadi közvetítést, miután pénteken fogadóestélyt rendezett Nuri Pasha tiszteletére, amelyre meghívta a legfőbb arab bizottság tagjait és számos notabilitást.

Egyidejűleg jelentik a palesztinai lapok, hogy Ibrahim Pasha Hashem, Transzjordánia miniszterelnöke, aki Abdullah emir közvetítő akciójával kapcsolatosan járt Jeruzsálemben, elhagyta az országot és eredmény nélkül tért vissza Ammanba.

Ugyátszik tehát, hogy Abdullah emir közvetítő akciójának meghiusulása után újabb közvetítésre folyamodik a palesztinai kormány. Nincs kizárva, hogy a bagdadi közvetítés szerencsésebb lesz, mint az amani, ezzel szemben újabb halasztást szenved emiatt a zavargások kemény kézzel való elfojtása. Nyilvánvaló ugyanis, hogy

a kormány a közvetítő akciók eredményében bizva halogatta mindéddig azokat a drasztikus intézkedéseket, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy véget vessenek a palesztinai zavargásoknak.

Mindenesetre az utóbbi napokban olyan erélyvel lépett fel a kormány, amelynek feltétel nélkül hatnia kellett az arabokra, de ugyátszik, ennek a kemény felépésnek a célja nem a zavargásoknak erős kézzel való, végleges elfojtása, hanem nyomás arra, hogy az arabok elfogadják a békés közvetítés útját a zavargások likvidálására.

fenn, arra bizni, hogy tiszteljék a törvényt és a rendet, akkor legyen bátorságuk ezt be is vallani.

A zsidók azért jöttek az országba, mert bízták a jogban, amelyet kaptak és a védelemben, amelyet a mandatárius hatalom biztosított számukra. Ha pedig nem vagytok képesek megvédeni azoknak életét, vagyonát és becsületét, akik bízták a szavatokban, úgy ismerjétek ezt be. Mi tudni fogjuk akkor, mi az értékük mindezen ígéreteknek és kötelezettségeknek.

Ha teljesen ki akarjátok szolgáltatni magatokat a legfőbb arab bizottságnak és le akarjátok állítani a zsidó bevándorlást, úgy legyen bátorságotok ezt a történelmi gázteket nyitni, az egész világot szemellettára elkövetni.

Ünnepélyesen megígérték nekünk, hogy szavataikat és kötelezettségeiket állni fogják. Gyakorlatilag azonban egy rablóbandának szolgáltatottok ki a bennetek bízott zsidókat.

A Lloyd George és Lord Balfour által meghirdetett deklaráció és a Népszövetség által rátk bizott mandátum megsértését olyan gyarmati tisztviselőkre

A technika csodája! A technika csodája!

Kérje mindenütt az utolsó sláger

ENERGIE

A pengén a piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték lilaszínű.

biztatók, akik ellenségei a zsidó nemzeti otthon eszméjének.

Ha folytatni akarjátok ezt a politikát, úgy írjátok Palesztina kapujára: „Ti zsidók, akik a zsidó nemzeti otthon akarjátok felépíteni népeteknek Palesztinában, adjátok fel minden reményeteket! Ne lépjétek ebbe az országba, mert itt csak szerencsétlenség vár rátok!”

Ha ti összeegyeztethetőnek találjátok egy nagy hatalom becsületével a terror előtt való kapitulálást és a zsidó bevándorlás leállítását, — amit hivatalosan már el is határoztak, sőt készen áll egy rendelet javaslat a bevándorlás leállítására és későbbi redukálására — miért vártok addig, amíg a királyi bizottság befejezi vizsgálatait? Miért nincs bátorságotok ezt már most és nyíltan megtenni? Tudja meg a zsidó nép, hogy a mandatárius hatalom vissza akarja vonni a mandátumban vállalt kötelezettségeit. A nemzeti otthon azok fogják felépíteni, akik erre hivatottak.

Dizengoff végül kijelenti, hogy ezen felhívásért egyedül ő maga felelős. A tel-avivi főpolgármester megrázó levele szenzáció erejével hatott az egész ország közvéleményére.

Zsidó ellentámadás várható?

Ilyen körülmények között nem egészen érthető, ha a csütörtöki súlyos események után sem szünetel meg az arab terrorcselekmények. A Times jeruzsálemi tudósítója jelentésében megállapítja ugyan, hogy pénteken és szombaton relatív nyugalom uralkodott az országban, de fennáll annak veszélye, hogy a zavargások újra felfokozódnak, miután az arabok azt hiszik, hogy a zsidók most már ellentámadásba fognak átmenni és ezáltal ők is magukra idézik a kormány haragját.

Újabb zsidó áldozatok

A Zsidó Távirati Iroda újabb három zsidó áldozatról hoz jelentést. Ezzel hetvenkilencre nőtt a zsidó halottak száma.

Pénteken agyonlőtték Jeruzsálemben dr. Lévi-Billiget, a neves zsidó orientálistát, a jeruzsálemi héber egyetem tanárát.

Lakásában, iróasztalánál ült és dolgozott a zsidó tudós, amikor egy arab terrorista az ablakon át dum-dum golyókkal kioltotta életét.

A golyók szétrombolták a neves professzor fejét.

A jeruzsálemi gyilkosság mely gyászba borította az egész jisivot és a felháborodás újabb viharát váltotta ki az egész országban. Lévi-Billig professzor Londonban született és a cambridgei egyetemen fejezte be tanulmányait. Mindössze harminckilenc éves volt és a legreményteljesebb fiatal zsidó tudósok közé tartozott. Különösen az arab tudományok terén végzett széleskörű munkát. Eppen a muzulmán szektáról szóló művét dolgozott, amikor a gyilkos golyók borzalmas módon vetették véget életének.

A temetés

A gyász jelül pénteken zárva volt a héber egyetem minden épülete. A professzor temetésén megjelent az egész tanári kar és az egyetemi ifjuság. Az első gyászbeszédet dr. J. L. Magnes, a héber egyetem kancellárja tartotta, aki többek között a következőket mondotta:

— Ezért a kiontott, drága vértért emberek felelősek, akik ebben az országban élnek és befolyásukat gyakorolják. Ezt nem bocsáthatjuk meg és nem felejtjük el.

Ezután Fritz Goitein professzor, a neves orientálista beszélt, aki rámutatott arra, hogy nem Billig professzor az első áldozat a héber egyetem tanszékeiből, mert egy docens és több diák esett már áldozatul az orvól támadó arab „hősöknek.”

Ugyanezen a napon Kfar Szaba mellett megtámadták az arabok egy autót, amelyen zsidó munkások és segédrendőrök ültek. A fegyvertűz következtében Meir Belkind, a Mesek Haocar telep vezetője és Baruch Gurévics segédrendőr életét vesztette. Négy zsidó munkás megsebesült.

Ugyanekkor arab részről is újabb nagy veszteségeket jelentenek. Hivatalos jelentés szerint Karkur mellett újabb súlyos harcok voltak angol csapatok és arab bandák között, melynek során harminckét arab esett el.

Dizengoff nyílt levele a kormányhoz

Meir Dizengoff, Tel-Aviv főpolgármestere aki egészségi okokból az utóbbi hetekben visszavonult a közéletből, nyílt levelet tett köze tegnap a héber lapokban, amelyet a palesztinai kormányhoz intéz. Dizengoff levelében élesen támadja a kormány politikáját és magatartását.

„A közigazgatás tisztviselői — írja Dizengoff — szégyenletes meghátrálásukkal az arab terror előtt demoralizáltak az országot, az anarchia és törvénytelen állapotába hajtották azt és megsemmisítették minden tiszteletet a törvény, a rend és fegyelem előtt. A közigazgatás kiszolgáltatta a mandatárius kormányhoz tartozó jaffai kikötőt az arab kikötőmunkásoknak, akik elzárták a kikötőt és megközelíthetetlené tették azt idegen országok hajói számára. A vasutak a terroristák várai lettek. A vonatokból bombákat hajtanak békés városokra és zsidó mezőket gyújtanak fel. A kormány önmagát teszi gunyhagyóvá, amikor szükségendeleteket bocsát ki, amelyeket nem hajt végre. A kollektív büntetéseket kiróják, de nyomban vissza is vonják, mert különböző magasrangú tisztviselők értik a módját annak, hogy saját kormányuk politikáját semmivé és értéktelenné tegyék.

Az országot nem a főkormányzó, hanem a legfőbb arab bizottság és egy gyilkos és rabló mób urálja. A törvénytelenység lett ennek az országnak a törvénye.

Dizengoff ezután rámutat arra, hogyan provokálták ki az arabok a zavargásokat arabok állítólagos meggyilkolásáról szóló rémhírekkel és kifejti, milyen könnyű lett volna egy rendezett közigazgatásnak elfojtani a hazug izgatást és a nyomukba lépő zavargásokat. A közigazgatás azonban egyetlen energikus cselekedetre sem bátorodott.

A csöcselék második Sodomává és Gomorává formálta az országot, a közigazgatás azonban pokollá teszi azt. Senki sem érzi biztonságban magát abban az országban, amelyben a kormány megengedi, hogy tekintélyét sárba tiporják. Kérdem azokat, akik ma kormányoznak, mi a céljuk ezzel a politikával? Le akarják állítani a zsidó bevándorlást és szégyellik ezt nyíltan bevallani? Miért szégyellik magatokat? Ha nincs bizalmatok saját hatalmatokban és ha nem vagytok képesek az arab vezetőket, akikkel oly szeretetteljes barátságot tartottok

A görög kormány cáfolja a munkásszakszervezetek feloszlátását

Schewenels, a nemzetközi munkásszövetség főtitkára táviratilag tiltakozott a munkásszervezetek feloszlátása ellen. Először neveztek ki munkást munkügyi államtitkárrá

Athén, augusztus 25. (Rador.) A görög távirati iroda jelentése szerint Schewenels, a nemzetközi munkásszövetség főtitkára táviratot intézett Metaxasz miniszterelnökhez, amelyben tiltakozik a görögországi szakszervezeti szabadság elfojtása és a munkásszervezetek javának elkobzása ellen.

Dimitratosz munkügyi államtitkár azt válaszolta a fenti táviratra, hogy Schewenels értesülései tévesek, mivel semmilyen jogfosz-

tás, vagy elkobzás nem történt a legutóbbi görögországi események során. Csak a munkásszövetség két törvénytelen képviselőjét tartóztatták le pénzkezelési szabálytalanságok miatt. A kormány által hozott intézkedéseket különben mindenütt az országban lelkesedéssel fogadták a munkásszervezetek. Egyébként Görögországban első ízben neveztek ki munkást munkügyi államtitkárrá, éppen az ő személyében.

Kivégezték a Zinovjev-per összes halálraítélteit vádlottait

A halálraítéltek kegyelmezési kérvényét elfutasították. Ma reggel golyóval hajtottak végre a halálos ítéleteket

Moszkva, augusztus 25. Annak ellenére, hogy a spanyolországi polgárháborúban szinte naponta ismétlődnek meg a legszörnyűbb tömegkivégzések: a moszkvai összeesküvés-per halálraítélteit vádlottainak ma reggel megtörtént kivégzése az egész világ polgári és munkásközvéleményében óriási megdöbbenést váltott ki. Tegnap még az egész világon es az egész világsajtóban az a vélemény alakult ki, hogy a halálraítélteknek meg fognak kegyelmezni, tekintettel a világgözvéleményre és arra a reakcióra, amelyet a halálos ítéletek világszerte kiváltottak. Maga Trockij is tegnapi nyilatkozatában azt hangoztatta, hogy nem hiszi, miszerint a halálraítélteit vádlottakat ki fogják végezni.

Nem így történt. A halálraítélteit vádlottak fellebbezését még a tegnapi nap folyamán elutasította a Sztalin irányítása alatt álló szovjet-vegrehajtóbizottság s így a per tizenhat vádlottját ma reggel Moszkvában agyonlőtték. Nemcsak maga a kivégzés ténye a megdöbbenést, amely a szovjet 19 éves fennállása után a szovjetköztársaság legkimagaslóbb nevé megteremtőit törölte ki az élők sorából, hanem az a kíméletlenség is, amelylyel ezeket a vezető embereket, külön vélemények miatt, elnémították.

A tizenhat trockista vádlott kivégzése az egész világ közvéleménye előtt illuzóriussá teszi azokat a híreket, amelyek a szovjetköztársaság demokratizálásáról és új alkot-

mányáról számoltak be. A Zinovjev-perben hozott ítélet és gyors kivégzés azt bizonyítja, hogy a terror szelleme még most sem szünet meg Szovjetországon és a demokrácia egyelőre csak a szavakban valósult meg.

A kivégzett vádlottak közül Zinovjev hosszú éveken keresztül volt Szovjetországon külügyi népbiztos a állítólag tőle eredt az a bizonyos Zinovjev-levél is, mely az első angol munkáspárti kormányt megbuktatta. Kamenev több éven keresztül a népbiztosok tanácsának elnöke, Lenin és Trockij bizalmas munkatársa volt. Tomszki, Szmirnov szintén népbiztosok voltak. Rikov egyike volt a szovjet legképzettebb teoretikusainak és egy-izben ő is a népbiztosok tanácsának elnöki méltóságát viselte.

A per többi kivégzett vádlottai többé-kevésbé mind vezető szerepet töltek be az orosz kommunista párt irányításában.

— Olasz hajó segélykérő jeleket adott le Tanger közelében. Gibraltárból jelentik: A Gorizia olasz hadihajó rádiót át segélyt kért Tanger közeléből. Több gibraltári teherhajó sietett a segítségére.

— Kína is tagja lesz a Népszövetségnek? Genfből jelentik: Szeptember 18-án veszi kezdetét a népszövetségi tanács 93-ik ülészaka. Ez alkalommal egy távolkeleti ország kap tanácsnokságot, valószínűleg Kína.

A könyv népe

*

Az írás szeretete a zsidó nép legjellemzőbb vonása. Az írás vigasza és fegyvere, könnye és öröme egyaránt. A harcokban békeséget jelentett számára az írás és amikor könyvei mellé ül le a zsidó — a legirtózatossabb veszedelmek között is békeség vonul be a lelkébe. Más népeknél a fegyverek csörgése között elhallgattak a muzsák, a zsidónál el lehet mondani, hogy majd minden tollvonását harci riadó kísérte, a békeségeknek, a szeretteknek, az isteni eszmék minden gondolatát a háború dübörgése közepette közölte a világgal. Már a legelső, legszentebb írása is, a tiz íge is villámlobogás és mennydörgés közben született meg. Amikor Jeruzsálem falain Titus idejében pattognak a faltörő ostromgépek: a falakon belül a tanházban Hillel és Sámáj vitatkoznak egy ünnepen előforduló aktuális Háláchán. Évszázados boykot és harcok között születik meg a midrás és Talmud és futva, mohamedán üldözés törvétsében gondolkozik és ír Rámbám, a zsidó bölcsész, Jehuda Halévi, a hárfások hárfása és dalt áldomodik a vándorhajón akkor, midőn seracén lánzsza furja át a szívet. A középkor hitvitáiban, a gettók homályában, a spanyol kiűzetés vándor-bolyongásában, a gondok nappalain és a rémségek éjszakáján: soha egy pillanatra sem szűnt meg Izraelben az írás fejedelmi kultusza mind a mai napig. Az írás volt mindig a zsidó béke a zsidó háborúban.

Es mégsem béke a zsidó írás, hanem a leg-nemesebb, a legigazibb háború a nép életéért, fennmaradásáért. A 16. században volt egy ellensége Izraelnek, aki azt javasolta Miksa német császárnak, illetve feleségének, Kunigundának, hogy égesse el minden zsidó irást, akkor elpusztul Izrael népe. Nem a kizűzés és nem a máglya tüze öli meg Izraelt — mondotta Pfeferkorn János —, hanem a tanítás, az írás, a gondolatközlés megszünte.

*

Miénk a szentkönyv, minden világothódító szépségével, erejével és igazságával. Miénk a zsoltár — amelyet világszerte énekelnek. Miénk a próféták tüze, amelyen ezer meg ezer láng gyullad ki. Miénk az emberszeretet tanítása. Miénk az énekek énekeinek kristálytiszta költészete. Miénk a szabad gondolat első hirdetése. Miénk az Istenerköcs fensége, Mózes a miénk, Mirjam és Debóra, Ezsaiás és Dávid király a miénk. Gabriel és Jüda Halévi csodálatos dalaikkal. Szaedja és Rámbám, a sasröptű bölcsész.

Ostromban állott Jeruzsálem, a szent város, a római légiók százazrei táboroztak a város kapui előtt a végítamadás, a halál csak napok kérdése volt még. Jeruzsálem lakóit a félelem és kétségbeesés környékezte. Egy napon szörnyűség rémhir tette még nagyobbá az ijedelmet. Rabbi Jochanan, a bölcs, a jámbor, a híres Jochanan halva találták fekhelyén. Ott fektült lezárt szemekkel a mester. Ifjú neje, kis gyermekei ráborultak. „Jochanan! Jochanan! Ébredj! Fiatal még a szemed tüze, koromfekete a hajad! Ne hagyj itt egyedül!” A gyermekek könnye hiába áztatta arcát, felesége sikolto szava nem ébresztte fel a mestert. Azután nyitott ravatalra teték Jochanan, arccal napkelet felé, a tanítványok zokogó serege vállaira vette a síri ágat a megindultak vele, hogy a városon kívül eltemessék. S amikor vitték a városon keresztül a nép, férfiak és asszonyok odagyűltek sikolto szóval a tetem köré: „Jochanan! Jochanan! Ne hagyj el Izraelt!” Két szemét lezárva, úgy fektült Rabbi Jochanan, nem hallott semmit. Azután kiérték vele a virágos rétre, ahol a mester tanítványaival annyiszor járkált az alkony csendjében. Amikor odaérték az ellenséges római vezér elé, a tanítványok engedélyt kértek a tetem eltakarítására. Amikor ezt megnyerték, akkor a tanítványok elővették a szentírás könyvét, kezébe tették Jochananak s karban kiáltottak fel, úgyhogy megrengett belé az egész tábor. „Jochanan! Jochanan! Ébredj! Ne hagyj el árván a tant, a Tórárt!” És erre felnyitotta szemét Jochanan. Felemelkedett fektéből, szeme felvillogott, haját lobogva verte a szél, szálal termete kiegyenesedett és szólott: „Tetszelteknek szinletem magam népem ellenségeinek vezére, hogy hozzád juthassak és arra kérhesselek, engednéd meg, hogy Jabne városában a zsidó tannak hajlékot emelhessek. Pusztuljon bár államunk, csak szent tanunk, szent irodalmunk maradjon meg és nem fétem Izraelt az elmúlástól!” A római vezér megengedte és annak köszönheti fennmaradását a zsidó nép, a könyv népe.

Mandelbaum Izidor Cluj

— Tizenhét munkást eltemetett a beomlott tárna. Szófiából jelentik: A Burgas melletti Cernomore bányában tűz tört ki, egy tárna beomlott és 17 bányász maga alá temetett. A mentők szakadatlanul dolgoznak a romok alatti levők kiszabadításán.

Zürichben megkezdődött a cionista Aktions Komite ülésszaka

Szigorúan bizalmasak az A. C. tanácskozásai. A Poalé Cion-Hitachduth konferenciája Genfben

Zürich, augusztus 25. Tegnap nyílt meg Zürichben a cionista Aktions Komite ülésszaka. M. M. Ussischkin, az A. C. elnöke már vasárnap Zürichbe érkezett, hogy megtegye a szükséges előkészületeket. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint az A. C. tanácskozásai szigorúan bizalmasak. A tanácskozások középpontjában az arab-zsidó viszony és a palesztinai helyzet kérdései állanak.

Genf, augusztus 25. A napokban zajlott le Genfben ötven delegátus részvételével a Poalé Cion-Hitachduth, Egyesült cionista munkáspárt konferenciája. A konferenciát Berl Locker, a cionista exekutívó volt tagjának megnyitó beszéde vezette be. Dávid Ben Gurion, az Agency palesztinai exekutívójának elnöke, akinek részvételére szá-

mitottak, nem utazhatott Genfbe, miután fontos politikai feladatok Londonban tartották.

Az amerikai delegátusok jelentésükben rámutattak arra, hogy az Egyesült Államokban mintegy huszezer szervezett tagja van a cionista munkáspártnak, köztük ötezer nő. Az amerikai cionista munkásszervezetek eredményes harcot folytatnak a zsidó kommunisták ellen, akik a palesztinai arab terroristákat igyekeznek igazolni.

A lengyelországi delegátusok jelentéséből kitűnt, hogy az ottani Poalé Cion és a hozzá tartozó szövetségek 120 ezer tag fölé rendelkeznek. Ezután az argentinai, franciaországi, angolai, ausztriai, romániai és csehszlovákiai delegátusok terjesztették elő jelentéseiket.

KÖZGAZDASÁG

Az adóhivatalok ezentúl három-hónaponként ellenőrzik a háztulajdonosok lakbérjövödelmét

A pénzügyminisztérium az ingatlanok jövödelmének szigorúbb ellenőrzésére vonatkozólag rendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelet szerint a minisztérium azt tapasztalta, hogy a háztulajdonosok legnagyobb része nem tesz eleget annak a kötelességének, hogy az időközben megürrült lakások magasabb bérösszegek mellett való kiadásáról értesítse az illetékes adóhivatalt. Ezáltal a kincstár jelentékeny összegekre rugó veszteségeket szenved.

A pénzügyminisztérium most utasításban arra kötelezi a pénzügyigazgatóságokat, hogy a jövőben kontrolljaik révén

három hónaponként ellenőrizzék, hogy az újonnan kiadott lakások után nem-e kap magasabb lakbért az ingatlanulajdonos, mint a megelőző lakótól és vajjon ezt a változást bejelentette a pénzügynek. Az ellenőrök amennyiben ily mulasztásokat fedeznek fel, kihágási jegyzőkönyveket kötelesek fölvenni.

Erdeklődéssel várjuk, hogy vajjon abban az esetben, ha a háztulajdonos olcsóbban volt kénytelen kiadni a lakást, a pénzügyi közegek hasonló buzgósággal fognak majd közrejárni a háztulajdonos adójának megfelelő csökkentése érdekében?

Külföldi szakmunkások alkalmazása. A munkügyi minisztérium a külföldi szakmunkásoknak a belföldi iparvállalatoknál való alkalmazását megszigorította. Újabb rendelkezése szerint az ily szakmunkások alkalmazásának engedélyezésére érdekében beadott kérelmekhez az illető iparvállalat a következő kérdésekre kell felvilágosítást adjon: azon román munkások száma, akiket a szakma elsajátítása végett a külföldi szakmunkásokhoz csatoltak, a tanulási idő kezdete, a szakma teljes elsajátításához szükséges idő tartama. Ezeknek az adatoknak a helyességét az illetékes munkügyi felügyelőségek fogják igazolni.

Az Ausztriával szemben fennálló diszponibilitásunknak behozatal utján leendő lelikvidálása végett, a kontingentálási legfőbb bizottság behozatali suprakvótákat ad, ha az importőrök a rendes taxákon felül még egy 5 százalékosad valorem taxa fizetésére kötelezik magukat a pénzügyminisztérium javára. Ezzel szemben az iparügyi minisztérium külkereskedelmi igazgatósága újabban közli, hogy ezt az 5 százalékos külön taxát nem szedi többé az ausztriai suprakvótás importengedélyek után.

Soronkívül letárgyalják a kincstár elleni igénypereket. A fiscus már korábban ártírt az igazságügyi hatóságokhoz, melyben kéri, hogy a fiscus elleni igényperekben a tárgyalásokat soronkívül tartsa meg. Most megállapítja a pénzügyminisztérium, hogy a késedelmet legtöbb esetben a fiscus okozza, mint-hogy a tárgyalásokra legtöbb esetben készületlenül jelennek meg megbízottjai. Most utasítás érkezett a pénzügyhöz, melyben szigorú előírásokat ad, hogy a fiscus már az első tárgyalásra úgy készüljön el, hogy az itélethozatalnak akadályá emiatt ne lehessen.

Ellentéték a Luther sörgyár és a Ozell-csoport között. A Luther sörgyár és annak két nagy részvényese között: Czell Rudolf és Czell Frigyes régi ellentéték dultak. Ezen harc most kiéleződött azon feljelentéssel, me-

lyet Czell Frigyes a r. t. ellen az ifjovi törvényességhez beadott. Feljelentésében azt kéri, hogy az 1936. április 10-én tartott közgyűlési határozatokat a törvényszék függessze fel. Beadványában azt állítja, hogy a közgyűlésen részt vett és a közgyűlési jegyzőkönyvek olyan határozatokat is tartalmaznak, melyekről a közgyűlésen szó sem volt. A törvényszék szeptember 3-ra tárgyalást tűzött ki ez ügyben.

A román-magyar árucsereforgalom lebonyolításába most 3 új pesti pénzintézet is bekapcsolódott, úgy, hogy ebben most a következő intézetek vesznek részt: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Magyar Általános Hitelbank, Angol-Magyar Bank, Leszámitoló és Pénzváltóbank, Magyar-Olasz Bank, Pesti Hazai Első Takarékpénztár. Ez intézeteknek Romániában részben affiliáció, részben fiókjai állanak fenn, részben pedig szervezetet dolgoznak, úgy, hogy az őszi kampányban az összes fenti intézetek romániai szervezői részt fognak venni.

Az adókövetési bizottságoknak el kell fogadniuk a lakbérleti szerződések valódiságát. A bucaresti tábla érdekes fellebbezéssel foglalkozott, mely az adófellebbezési bizottságok szabad mérlegelési jogát vitatta meg. A bizottság ugyanis nem vette figyelembe azon lakbér szerződéseket, melyeket a fellebbezést benyújtó fél terjesztett elő azzal, hogy a bérleti összeg nem felel meg a lakások valódi értékének. Az indokolásban u. i. a lakbérlet túlzottan csekélynek jelezte a bizottság. Igaz, hogy a bizottságnak jogában van elutasítani oly lakbér szerződéseket, melyekről kiderül, hogy nem felelnek meg a való helyzetnek, de nem elégséges ezt kimondani, hanem ezen bejelentést bizonyítékokkal is alá kell támasztani. Ennek alapján a tábla helyt adott a keresetnek és kimondta, hogy a lakbér szerződések elutasítását a bizottságnak meg kell indokolni, azaz a fellebbezési bizottságnak el kell fogadni a lakbér szerződések, ha nem tudja igazolni, hogy azok hamisak.

Arlejtések

Sovata község (Mures megye): Szeptember 15-én Primaria építése. Előirányzat 1,200,000 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a Primárián.

Casa Scoalelor Bucuresti: Szeptember 2-án Iasiban 1,100,000, O. adean 1,623,600, Aradon 1,422,381 lej, Barladban 2,400,000, Craiovában 4,973,000, Iasiban 1,150,000, Buzauban 2 millió 470,140 és 950,723 lej, Campulungban 28,000 lej, Calarasiban pedig 2,500,000 lej értékű építkezési munkákat kiadása. Óvadék 6 százalék. Információk a Casa Scoalelornál, vagy pedig a megyei prefektúrán.

Galatas község (Mures megye): Szeptember 4-én községi elemi iskola építése. Előirányzat 870,000 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a Primárián.

Közegészségügyi minisztérium Bucuresti: Szeptember 5-én a timisoarai gyermekkorház építkezési munkálatainak befejezése. Előirányzat 680,000 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a minisztérium műszaki osztályánál.

Arad városa: Szeptember 4-én 1030 tonna szén beszerzése a városi gázgyár részére. Óvadék 5 százalék. Információk a városi üzemeknél.

Bucuresti II. kerület: Szeptember 5-én 20 uccarészletnek javítása, illetőleg elkészítése 33 millió lej előirányzat mellett. Óvadék 5 százalék. Információk a II. kerületi Primárián.

Nasaud megyei prefektúra: Szeptember 16-án a Regele Carol II. ucca kövezése, Bistrita városában. Előirányzat 485,000 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a prefektúrán.

Valca lui Mihai község (Salaj megye): Szeptember 18-án aszfaltozási munkálatok elvégzése 1200,000 lej értékben. Óvadék 5 százalék. Információk a Primárián.

Caracal városa: Augusztus 31-én a városi vízmű építkezési munkálatainak kiadása. Előirányzat 12 millió lej. Óvadék 5 százalék. Információk a Primárián.

Megeyi utihivatal, Oradea: Szeptember 26-án a Barcau folyón betonhid építése 2,850,000 lej előirányzat mellett. Óvadék 143,000 lej. Információk az utépítő hivatalban.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Szeptember 25-én gypjűkeztűli, káki-pamut bluzrész, szalmazsák, ágylepedő, párnatok beszerzése. Óvadék 5 százalék. Információk az aviatikai alminisztériumban.

Oradeai községi tizemek: Szeptember 24-én 19,000 tonna I-a cser- és bükk tűzifa beszerzése a városi villamosmű részére. Óvadék 5 százalék. Információk a községi üzemeknél.

Timisoarai erdőfelügyelőség: Augusztus 24-én 57,55 hektár területű bihormegyei erdőség eladása. Óvadék 5 százalék. Információk az erdőfelügyelőségénél.

Gusterita község (Sibiu megye): Szeptember 20-án 6,599 szál tölgyfa eladása. Óvadék 51,363 lej. Információk a Primárián.

Joseni község (Ciuc megye): Augusztus 28-án 5885 szál fenyőfa eladása. Óvadék 40,777 lej. Információk a Primárián.

Sft. Nicolae egyházközség, Brasov: Augusztus 26-án az egyházközség Sft. Ilie erdőségének kitermeléséből származó faanyag eladása. Óvadék 5 százalék. Információk az egyházközség irodájában.

Hodosa de Ciuc község (Ciuc megye): Szeptember 5-én 4200 szál fenyőfa eladása. Kikiáltási ár 90 lej köbméterenként. Óvadék 10 százalék. Információk a Primárián.

Sarmas község (Mures megye): Szeptember 1-én 4320 szál fenyőfa eladása. Óvadék 10 százalék. Kikiáltási ár 204,239.

Sibiu városa: Szeptember 16-án 1163 szál 493 szál és 629 szál fenyőfa eladása. Kikiáltási ár 101,038 lej, 79,834 lej és 238,729 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a Primárián.

Sighisoarai erdőfelügyelőség: Szeptember 10-én 100 hektár területű ciucmegyei erdőség faanyagának eladása. Kikiáltási ár 841,000 lej. Óvadék 42,500 lej. Információk a sighisoarai erdőfelügyelőségénél.

A timisoarai

nyilvánosjogi fiuliceummal és felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatos

kóser internátusban

az évi ellátási díj igen mérsékelt, mind az öt-, mind a kétágyas szobában lakók részére. Az I. oszt. tanulók részére a felvételi vizsgálat szept. 3-án. Prospektust küld az igazgatóság.

Meglepetésként érte a cluji politikai pártokat a községi választás váratlan kiírása

Még egy párt sem határozott a választási előkészületekről

Cluj, augusztus 25. (Az Uj Kelet tud.) Idestova harmadik éve már, hogy Cluj városa élén interimár bizottság működik. 1933. decembere óta, amikor a liberális kormány Cluj utolsó választott tanácsát feloszlatta, négyhavonként hosszabbítják meg az időközi bizottság életét és az ellenzék semmiféle erőfeszítése sem tudta elérni, hogy a város közigazgatása végre a törvényesség útjára térjen. A közvélemény és a városi pártok ha nem is nyugodtak bele, kénytelenek voltak elfogadni a helyzetet és beletörönni abba, hogy amíg a liberálisok kormányon maradnak, Clujon éppúgy, mint a legtöbb törvényhatósági városban is, a kormány által ki-nevezett szűk körű bizottság vezesse az ügyeket.

Eppen ezért hatott nagy meglepetésként az a belügyminisztériumi leirat, mely tegnap a törvényszék elnökéhez érkezett és amely október 15-re kitűzte a községi választásokat. Az érdekelt politikai pártok között a hír a legnagyobb meglepetést keltette. De osztozik a meglepetésben a város egész közönsége is, mely már három év óta nem szólhat bele választott képviselői útján a városi belügyekbe. A pártok körében még tanácstalanul itélik meg a helyzetet, mert a rendelet a politikai vakáció ideje alatt érkezett és a pártvezetők jórésze még nem is tért haza szabadságáról.

A nemzeti parasztpárt terve

Eppen ezért önkéntelenül vetődik fel a kérdés, hogy a rendelkezésre álló hatheti idő elegendő-e a választás megfelelő előkészítésére. Ellenzéki körökben máris megnyilvánult az a kritika, hogy

a kormány alighanem azért tűzte ki ilyen rövid határidőre a választásokat, hogy ezáltal is megfossza az ellenzék a megfelelő előkészületek lehetőségétől.

A cluji városházán az impériumvátozás óta a nemzeti parasztpárt volt döntősúlyú főlényben. A liberális pártnak 1933-ig sem választás, sem pedig kinevezés útján nem sikerült tartós uralmat biztosítania a város-házán. Eppen ezért, miután most a választásokat a liberálisok vezetik, a nemzeti parasztpártot érinti a legközelebről a választások kiírása. Erdeklődünk a nemzeti parasztpárt helyi tagozatánál, ahol azonban a pártnak a választásokkal szembeni álláspontjáról még nem kaphattunk értesülést, mert dr. Socol Aurel országgyűlési képviselő, a párt helyi tagozatának elnöke csak a napokban utazott el többheti külföldi tartózkodásra. A párt Clujon tartózkodó helyi vezetői azonban már a mai nap folyamán megbeszélést tartottak. Az értekezlet elhatározta, hogy a párt a legnagyobb energiával készül fel a választási harcra, hogy ezáltal is megszerezze a város életében betöltött vezető pozíciót. Arra a kérdéssünkre, hogy egyedül vagy pedig más pártokkal szövetségben indul a választásra a nemzeti parasztpárt, azt a választ kaptuk, hogy elnöke hazaérkezéig a helyi tagozat nem kíván állást foglalni ebben a kérdésben.

Polgári blokkot szeretnénk a liberálisok

A liberális párt helyi korifeusainál szerzett értesüléseink szerint a kormánypárt ugynevezett politikamentes polgári blokkot akar összehozni, amelyben nem is az egyes pártokkal, mint inkább az érdekképviseleti alakulatokkal szeretne együttműködni. A polgári blokkban legszívesebben a kereskedői, ipari stb. szervezeteket akarja tömöríteni a kormány. Arra a kérdéssünkre, hogy a kisebbségi pártokat bevonják-e a kormánypárt által alakítandó polgári blokkba, információnk kiterő választ adott.

A román blokk készülődései

A jobboldali pártok körében is nagy érdeklődés mutatkozik a városi választások iránt. A szélsőséges pártok vezetői máris megtették az előkészületeket a román blokknak a létrehozására, mely a multban is mindent megpróbált annak érdekében, hogy domináns szerepet kapjon a cluji városháza életében. A legutolsó polgári blokknak az akkor ellenzéki liberális pártot kívül a Iorga-frakció, a cuzisták, a gogisták és a helyi jellegű antiszemita szervezetek voltak tagjai. Mint emlékeztet, a legutóbbi községi választásokon az a román blokk a szava-

toknak több mint husz százalékát hódította el. A nacionalista pártok most várható tömörülésének súlyát feltétlenül emeli az a körülmény, hogy abban ezúttal a Vaida-féle román front is szerepelni fog, melynek vezetői azelőtt is, mint a nemzeti parasztpárt tagjai, jelentős szerepet vittek a cluji városháza életében. Nem valószínűtlen az sem, hogy ez a román front most is közeledést fog találni a liberális párttal, amikor ez mint uralmon levő városi párt a közigazgatás minden eszközével van felvértezve az ellenzéki rohamok ellen.

A kisebbségi pártok Korai volna még a több mint hat hét

Két évre emelte fel Hitler a katonai szolgálati időt Németországban

Békében is egymillió sorkatonája lesz Németországnak

Berlin, augusztus 25. (Rador.) Hivatalosan jelentik, hogy Hitler kancellár dekretumot irt alá, amely az aktív katonai szolgálatnak 1-ről 2 évre való felemelésére vonatkozik. A hozott intézkedés következtében Németország béke idején is több mint 1 millió sorkatonaság felett fog rendelkezni. Az intézkedés meglepetést és bizonyos aggodalmat kellett londoni és párizsi körökben. Német körök azt hangoz-

tatják, hogy a szovjetek fegyverkezése ellen védekező jelleggel hozták az intézkedést.

Bécs, augusztus 25. (Rador.) A Havas jelenti, hogy Hitler határozata a katonai szolgálat felemelését illetően, habár várható volt, mégis élénk szenzációt keltett az osztrák fővárosban. A lapok nem kommentálják az eseményt, hanem csak a DNB közleményét közlik le.

Maniu hivatalosának feltűnő cikke a Horthy-Hitler találkozásról

A találkozó a legnyilvánvalóbb érve a francia-román barátkozás helyességének

Cluj, augusztus 25. (Az Uj Kelet tud.) Horthy magyar kormányzó és Hitler találkozására érthető módon behatóan foglalkoztatja a romániai sajtót. Illetőleg a sajtónak azon szárnyát, amely kezdettől fogva állást foglalt a román-német közeledés ellen és meghuzta a vészharangot a veszedelem fölé, amelyet az ország számára a hitlerista propaganda előretörése jelent. Mig az Universal beírta azzal, hogy párszavas tudósításban számoljon be a két államfő tanácskozásiáról, addig a gogisták hivatalos lapja, a Tara Noastra és az uszító Porunca Vremii egyszerűen agyonhallgatták Horthynak Hitlerrel tett látogatását.

A maniuisták cluji lapja, a Romania Noua főszerkesztőjének tollából vezércikket irt mai számában a találkozásról.

Horthy magyar kormányzónak Hitlerrel való találkozására váratlanul, mint villámcsapás csapott le, megreszkettette a lelkiismereteket és megvilágította a ködös atmoszférát. Kétségtelenül voltunk néhányan, akik számára a találkozás bármilyen kihívóan is történt ennek megrendezése, nem volt meglepetés. A Horthy-Hitler találkozó meglepetés azoknak, akik minden nyilvánvalóságon, minden logikus érven, minden előjelen és minden etikai és politikai belátáson túltéve magukat, Németország karjaiba kergetik Romániát. Minden szavunk, minden érvünk, minden kiáltásunk a semmibe veszett. Semmisem hatott. És végül, amikor mint utolsó érvet hoztuk fel Ardealt, vénasszonyos mesékkel válaszoltak, mondván, hogy a németeknek a magyarokkal való szövetsége nem komoly, hogy miattunk Németország majd elhagyja Magyarországot stb. stb.

Es most, akár mint pont a vita végén, hogy talán nem is pont, hanem felkiáltójel, arra ébredünk, hogy Horthy, aki 1919 óta először hagyja el Magyarországot, azért utazott, hogy az osztrák határon Hitlerrel találkozzék. Nem jöhetett váratlanabb és ugyanakkor szellemesebb cáfolat az összes sajtó-járatóink számára, akik állandóan a német-magyar szövetség komolytalanságáról gároggtak. Ime 16 éves uralkodása után Horthy kormányzó először hagyja el az országot, hogy találkozzék, kivel? — Hitlerrel, Németország Führerjével.

Mindenki számára nyilvánvaló, hogy a

SELECT MOZGÓ

AUGUSZTUS 31-ÉN HÉTFŐN MEGNYITJA AZ ŐSZI SZEZONT és bemutatja:

CHICO — HARPO — GROUCHO

világhírű komikusok szenzációs vígjátékát:

Botrány az Operában

Bikaviadal volt Madridban...

Madrid, augusztus 25. Hetek óta tegnap tartották a főváros arénájában az első bikaviadalt, amelyen 30 ezer néző jelent meg. A nagy spanyol népnépvonás külső képe a megszokottól merőben különbözött. Azokat az ülőhelyeket, melyeken régebben az előkelő társaság elegáns hölgyei, magasrangu katonatisztek és a közhivatalok vezetői ültek, most kalap nélküli proletárszónokok és ingujjas munkások foglalták el, de sokan voltak ott a milícia egyenruháját viselő nők közül is, akik övükben revolvert viseltek.

A műsoron Spanyolország leghíresebb torreadorja El Estudiante szerepelt, aki izgalmas harc után leterítette a felbőszített bikákat és amikor mutatványát befejezte, könnyekben tört ki. A nézők tudták, hogy a somasierrai fronton elesett fivérért gyászolja és ezért nagy ünneplésben részesítették az egyébként is legnépszerűbb torreadort.

A bikaviadal tiszta jövedelmét a sebesültek kórházi ápolásának költségeire fordították.

— Egyiptom be akar lépni a Népszövetségbe. Kairóból jelentik: Egyiptom kérni fogja a Népszövetséget, vegye fel tagállamai közé. Egyiptom kérését Anglia fogja támogatni.

— A foglalkozás és a halál. Bécsi tudományos szakkörök megállapítása szerint a szabad levegőn üzött foglalkozások hosszabb életet biztosítanak, mint a zárt helyiségben folytatott mesterségek. Megállapították, hogy a halálozási arányszám a mezőgazdasági alkalmazottaknál, valamint az ácsoknál és építőmunkásoknál alacsonyabb, mint a kereskedelmi alkalmazottaknál. Feljegyzésre érdemes, hogy a vendéglősök és kocsmárosok, valamint alkalmazottaik halálozási arányszáma a legmagasabb és meglehetősen nagy a halálozás a mészárosok és hentesek között is.

— 2700 éves margarin. Svájc határán, az egyik germán lelőhelyen egy Krisztus előtt 800-ból származó germán sirt találtak. A sírban egy urna is volt. Az urnában két szilvanagyságu zsirkivonatra bukkantak. Megállapították, hogy az urna valamikor régen tartalmával együtt tűzbe került, a hőségtől a benne lévő zsír sterilizált és a steril zsírt az urnában elszárazodott egyéb anyagokból származó külső réteg vonta körül. Ez 27 évszázadon át megakadályozta, hogy a hasadó gombák és egyéb baktériumok hozzáférjenek. Most, hogy az urnát kiemelték a sírból, mikroszkopikus vizsgálat alá vetették és mivel a mikroszkopog mogyoróhéjrostokat mutatott ki, megállapították, hogy ez a 2700 éves margarin mogyoróólajból maradt fenn.

— Fürdőszoba 3500 méter magasan.

Az olasz lapok részleteket közölnek Garamulata vidékének elfoglalásáról és kiemelik, hogy az olasz csapatok milyen fényes haditeljesítményt hajtottak végre. A csapatok két hónap óta nyomultak előre azon a szinte teljesen járhatatlan, ismeretlen vidéken, amelyet Garamulata hívnak. Harar és Diredaua között alig járható ut vezet a közelben levő hegységekre, amelyeknek magassága a 3000 és a 3500 métert is eléri. A muzulmán vallású lakosság vagy mezőgazdasággal foglalkozik, vagy pedig állattenyésztéssel. A vidék meghódítása teljesen vértelenül ment végbe. A hegy tetején lévő erődöt szintén Garamulata hívják. A mult században Mehelik császár idejében három nagy bronzágyu védte, amit Anglia szállított neki annak idején. Az erődben néhány szoba és egy fürdőszoba található. Jelenleg teljesen védtelenül áll. Mellette van Grana község, amelynek lakosait teljesen kifosztották Nasibu tábornok és Vehib pasa csapatainak maradványai.

Uj indiai tömeghisztéria: a lábujjviszketés

Kalkutta, augusztus 25. Uj betegség ütötte fel fejét Indiában. Legfőbb tünete, hogy a betegnek viszket a lába, különösen a nagy lábujja. Bengáli nyelven a viszketést dsin-dsin-nek hívják, s így nevezték el magát a viszketőbetegséget is. Egy másik tünet: erős nyomás érzése a fejben. Gyakran egész testükben reszketnek a betegek. Népies magyarázat szerint abból származik a betegség, hogy a vér elhagyja a végtagokat és a fejbe száll. Ennek megfelelő a népies kezelés is: a beteget felállítják és hidegvizet öntenek a fejére.

A kalkuttai orvosok véleménye szerint kizárólag lelki eredetű betegségről van szó. Ezt a feltevést alátámasztja az is, hogy a betegség többnyire egész tömegesen szokott egyszerre kitörni, politikai gyűléseken, tüntetéseken, vagy egyéb izgalmas összejöveteleken.

Korszerű német olvasókönyv

A két zseniális Mann-fivér közül a harciasabb, a kéréletlenebb, a lendületesebb, a keményebb — nevezetesen a Heinrich, német olvasókönyvvel (Deutsches Lesebuch) lepelt meg bennünket. Est kommt der Tag a bizakodó és biztató címe, mely a biblikus javo jomora emlékeztet. Ez a mostani német éjszaka nem tarthat örökké — állapítja meg Mann. Megvirrad még valaha.

Kiseb irások gyűjteménye ez a könyv. (Notabene: kivételes technikával van kiállítva és a zürichi Europa Verlag a kiadója). És pedig nemcsak a Heinrich Mann írásai. Schiller és Nietzsche (a náciizmus mind a kettőt magának próbálta képtelen hazugságok árán kisajátítani), Coudenhove-Kalergi és Kant, Gottfried Keller és Friedrich Gentz — hogy csak néhány nevet említsünk — szintén helyet kaptak benne. De a legtöbbet citált és a legjelentősebb szerzője... a Szent-írás. Kitudódik róla, hogy erősen aktuális.

Három részre oszlik. Az elsőnek Sehen a felirása, — mert a német események helyes megfigyelésére tanít. A másik rész címe: Verachten, — mert az örök nevétséget bányássza ki a német ragozódásból. A harmadik: Lernen, mert a történetek tanulságát szűri le.

Az első rész mintha a Karl Kraus híres világháborubeli mondását igazolná az adatai erejével. Das Volk der Dichter und der Denker — így hívták, ezen a néven tisztelték valamikor a németeket. Kraus szójátéka Das Volk der Richter und der Henker-re változtatta át a belgiumi kilengések után ezt a mondást. A poroszok és a bakók népe uralkodik ma Németországban. Mann például megállapítja: A hatalom mai urai egyetlen nagy vesztőhelyre alakították át Németországot. A történetírás a lényegest, a végsőt a mai Németországról a fejezettek könyveiből fogja majd kiolvasni.

A legékebbi náci-kilengésnek a Rudolf Claus kivégését tartja. Ez a hadirokkanat a háboruban csak az egyik karját vesztette el — írja. Az életétől az az ország fosztotta meg, amelyért harcolt. És a bírák nem derítették ki semmi más bűntendőt róla, mint az elveit. Az elméleti miatt végeztek ki. Ennek a kivégzésnek megrendítő hatása hozta aztán össze a német kommunisztákat a német szociáldemokratákkal. Kölcsonesen beismerték a hibáikat és egyesültek a forradalmi demokrácia jelszava alatt. A német katolikusok csatlakoztak hozzájuk. A vallási különbségek egyszerben elhalványultak a nagy feladatok szomszedságában. Viszont a tegnapi felekezetiállást állást foglaltak az egyház szentsége és tisztelete mellett... Ezekre a kétségtelenül biztató jelenségekre alapítja Mann a hitét: Es kommt der Tag.

A „Sehen“ fejezet persze részletesen foglalkozik a németországi zsidókérdéssel is. Két Nietzsche citátum vezet be a Mann róluk szóló esszéjét, melynek Die Deutschen und ihre Juden a címe. Az egyikben a Biblia és a zsidó történet népevelő hatását hangsúlyozza ez az exaltált német filozófus. Mindkettő kiemeli a fajiság korlátosságából és szétfoszlatja a beképzeltséget, mintha csak az lenne fontos, amit a nagyapánk és annak a nagyapja papolt. A másik Nietzsche-mondás felel a fogas kérdést: Mit köszönhet Európa a zsidóknak? A felelete ez: Sokfélé, jót és rosszat s mindenképp egyet, ami a legjobb, de egyben a legrosszabb is: a nagystiliságot az erkölcsben, a végtelen követelések termékenységét és felségét, az erkölcsi problémák minden romantikáját és magasztosságát.

A Mann esszéjének első mondata leszögi: A németek a zsidók tervszerű megsemmisítésére törnek, — ebben nem lehet többé kételkedni. Néhány bölcs öreg zsidó két év előtt még bizakodott: Végre is jogállamban élünk — hajtogatták egyre. De azóta a fejükbe verték: A jog az, ami a német népek használat. A leggonoszabb, a leginfámisabb cselekedet is... Az első idők erőszakoskodásai idillikusak a mai állapotokhoz összemérve — írja Mann. A bojkott, a zsidó üzletek kirablása, amit még a „mozgalom“, az alkoholtól és a jelszavaktól részeg tömeg számájára irhattak, semmiség ahhoz a mennyi nyugalomhoz képest, amellyel az „árja“ kereskedő mostanában nekitelapszik a tárgyalásoknak. E tárgyalások célja a tényleges érték huszadrészéért elragadni, kisajátítani, elrabolni a zsidó üzletét. A finom tárgyalásbeli partner, a rabló mögött ott áll fenyegetően a náci párt és ami ezzel egy: a német állam. A nürnbergi törvényekben nincsen ugyan nyoma ennek a kisajátítás lehetőségnek, ez a rablóhadjárát még a nürnbergi törvények szerint is törvénytípus. De a tényleges helyzet mégis csak ez: a zsidóktól elrabolják állami segédlet mellett a vállalkozásokat. Később majd törvény is lesz belőle.

Nevezetesen, amikor már rég tudott és rég elintézt dolog lett ez a rablás. A nürnbergi törvények kihirdetésére is akkor került a sor, amikor már régesrég megszűnt a zsidók jogegyenlősége és amikor a felsőbb helyről irányított tömegek ismételt felháborodtak a fajgyalázat „Rassenschande“ miatt. Most a tények szankcionálják a zsidó vagyon biztonságának megszűnését, később majd a törvényes megszűntetésre is sor kerül.

A német zsidókról egyébként az a Mann véleménye, hogy épp olyan németek, mint a többiek. Ugyanazok a közpárti németek, ugyanazokkal az előítéletekkel, legfeljebb az esetek legtöbbszörében mélyebben kapcsolódnak a német kultúrába, mint az átlagnémet és sok esetben tehetségesebbek is náluk. De az intellektus magasabb fokából még nem lehet nemzeti különállást konstruálni: szociális adottság ez, semmi egyéb. Az a nagy birka-türellem is, a lázadás és pusztítás nélküli jámbor béketűrés, amivel a német zsidók az ellenük hozott törvényeket elviselik, szintén nem zsidó, hanem tipikusan német jellemvonás — tartja Mann. A zsidókkal egyébként együtt szenved ötvennégy milliónyi „teljes jogú“ német polgár is. Mert a mai Németországban össze-vissza 12 millió német uralkodik, parancsol, dözöl, élvez, uraskodik, b-

ven kárpótolva magát a tegnapi éjjeli mende-kékhelyért és az ideggyógyászati cellakért. Tegnap még kevesebben voltak: kis csoport van mindössze. A németeknek az élettől idegen ösztönei tették csak lehetővé, hogy ez a kisebbség felülkerekedhetett. Most szenvednek e hibájuk miatt. És a zsidók vezetnek közöttük, előljárnak a szenvedésben. Az ő szenvedésük valamivel nagyobb az átlagnémet szenvedésénél és ezért a zsidók valamivel felette is állanak az átlagnémetnek.

Igazán az elemében a „Verachten“ fejezetben van Mann. Amit itt a náci-uralmat glosszáló berlini versikékről, a Hitler kiadói üzleteiről, a Göring lakodalmáról és a gyárosokat, a muzeumokat kifosztó műgyűjtési hóbortjáról, a Göbbels-Schacht harc kulisszatitkairól, a vezérek bankszéfjeiről, az olimpiai ünnepek fővédnökéről, a lovagolni sem tudó Führerről ír — a keserves német események között is kedvre derit. Sirva vi-gadhatunk a Mann jóvoltából.

A „Lernen“ caputban pedig tartósabbra igyekszik összekovácsolni az egyetértés és az együttműködés láncszemeit, amelyek ma végre egybekapcsolják a német ellenzék és a német emigrációt. Eloszlatja a félelmet, hogy a náci kisebbsége után feltétlenül a káosz sötétje fog majd ráborulni Németországra. Felvázolja a kételkedők előtt a német népköztársaság körvonalait és váltig bizonyítja, hogy a náci uralma elkerülhetetlenül háboruba és ennek a révén a német nép pusztulásába torkollik.

Pompás könyv. Fontos adathalmaz a mai Németországról. (t. i.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MŰSORA:

A mozi újrafestése és renoválása miatt péntekig az előadások szünetelnek. Péntektől: I. Világszenzáció! Egyrészen a teljes hosszúságú valódi Olimpia-film elejétől végig. II. Aki a montecarlo bankot kirabolta. Ronald Colman pompás premierslágere.

OPERA MOZGO MŰSORA:

Hétfő, kedd, szerda, 24, 25, 26-án: Premier! Házasságtörő. Főszerepben: Ronald Colman és Kay Francis.

EDISON MOZGO MŰSORA:

Hétfőtől 3 film, 1 helyár. Román-magyar felirattal. I. A tengerésziszt. Kalandordráma. Főszereplők: Sally Eilers, Charles Starret. II. Csillag hull az égen. Operette. III. Journal. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9.

A MUNKAS MOZGO MŰSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor két világszenzáció: I. A világhírű orosz balalajka Guslear zenekar koncertezik. II. Gyilkosság a fedélzeten. Izzalmas tengerészdráma. Főszerepben: Robert Taylor és Jean Parker. Műsor előtt Híradó. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

RÁDIO MŰSOR

Szerda, augusztus 26.

Bucuresti. 2: Hírek. 7: Zenekar. 9:35: Csel-lőszőlő. 10:15: Énekszóló. 10:30: Hírek. — 10:45: Rádiózenekar.

Budapest. 7:45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 1:05: Énekszóló gondolkakisértel. 2:30: Szimfonikus zenekar. 12: Szalonzene.

Droitwich. 8:15: Ének- és zenekar. 9: Hangverseny. 11:15: Fuvola-, hegedű-, brácsa- és zongoraszónáták. Közben szoprán-dalok.

Bécs. 8:30: Rádiózenekar. Szoprán és tenor-dalokkal. 10:05: A salzburgi Mozarteum zenekar hangversenye.

Brünn. 6:05: Szalonzene.

Prága. 6:40: Polacsek zongoraművész Chopin b-moll szonátáját játssza. 10: Mozart szerenádok.

Párizs. 9:30: Szimfonikus hangverseny.

Radio Paris. 9: Belga, kanadai és angol dalok. 12:15: Könnyű zene.

Strasbourg. 6:30: Rádiózenekar. — 9:30: Szimfonikus hangverseny.

Toulouse. 11: Dalok. 12: Jazz. 12:15: Katonaindulók.

Belgrád. 1: Rádiózenekar. 7: Népdalok. — 8:05: A Falstaff Salzburgból.

Varsó. 6: Szopránének fuvolakisérettel. 11: Szimfonikus lemezek.

Riga. 8:05: Schubert: VIII. szimfónia. 11: Bizet: Arlesli leány. Szvit. 10:15: Mozart-lemezek.

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utaz- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	augusztus 27	Har Zion	szepember 17
Har Zion	szepember 3	Har Carmel	szepember 24
Har Carmel	szepember 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem“ utazási iroda

ardeali és banati vezérképviseleténél

Teljeskörű ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérképviselet szolgálati felvilágosítás. Garata Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercovici

Csütörtök, augusztus 27.

Bucuresti. 6: Katonazene. 8:30: Rádiózenekar. 9:30: Hírek. 9:45: Marcu zenekar.

Budapest. 7:45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 2:30: Hanglemezek. 8: Szalonzene. Droitwich. 7:30: Szórakoztató zene. 8:15: Könnyű zene.

Bécs. 8:25: Katonazene. 11:10: Bécsi kamarazene.

Toulouse. 9:40: Táncczene. 10:10: Katonaindulók. 12: Argentin zene.

Varsó. 5: Filharmónikusok. 8:30: Könnyű zene.

Oslo. 9:05: Szórakoztató műsor. Stockholm. 8:30: Xilofonhármas hegedűszólóval. 11:05: Szórakoztató zene.

Comunitatea bisericasca ort. izr. Arad.

Pályázat

A folyó évi őszi nagyünnepekre egy első-rangu előimádkozót keresünk.

Szigoruan vallásos előéletüket megfelelő iratokkal igazolni tudó, kellemes hanganyaggal rendelkező egyének küldjék be azonnal ajánlatukat.

Díjazás megegyezés szerint. Csakis meghívottak bocsátatnak próbaelőimádkozásra és az utiköltséget kizárólag az akceptálnak fogunk téríteni.

Arad, 5696 Etül 4.

Elnökség.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Jobb orth. család elfogad fiatalembert, esetleg középiskolai tanulót teljes ellátással. Reg. Ferdinand 53 I. e. ajtó 6.

Házvezetőnői állást keres jólfizető középkorú zsidó nő, rituális háztartásban. Cim: Str. Baritiu 12. Guttman 3Hermannál, az emeleten hátul.

Olajmalom lisztőrőlővel Letkán sürgősen eladó, esetleg telekkel, értekezni Händler és Krausz Baleni-Salaj címre.

Iskolához közel uricsalád elvállal teljes ellátással iskolás leányt. Cim: Oradea, Cuza Voda 10.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej kapható Shwartz Ignácánál Str. General Poetas 23.

Magántanulók figyelmébe! Alsó középiskolás magántanulók részére a szombat szigorú megtartásával kurzus rendezek. Olcsó tandíj, biztos eredmény. Cimeket kérem leadni a kiadóba.

„קול טשאנד מןקשים בעל חפלה בקול ערב על מים נוראים הבעל ש' שכורות לפי השואה“

Hat nyelvet tudó, perfekt román-német-magyar kereskedelmi levelező és német-magyar gyovisíró, cluji elfoglaltsággal állást keres. Érdeklődő cégek címeiket „Stenograph“ jellegére a lap kiadóhivatalába adják le.

Ügyes és megbízható fűszeresség állást kaphat október 1-től Klein I. Simon cégnél Sighet. Szombaton zárva.

Alkalmi vétel. Lectan forgalmas helyen 2 nagy üzlethelyiségből, 3 szoba konyhából álló sarokház, pince, csűr, istálló, gyimölcsösökkel olcsón eladó. Értekezni: Bayer, Ileanda.

Iskolásgyermekeket teljes ellátásra 1000 lejért elfogad jobb zsidó család. Lázárné, Reg. Ferdinand 89.

Kersek négyéves kisleányom mellé azon-nalra megbízható zsidó leányt. Ajánlatok Goldstein Sibiu, Str. Gusteritei 68 címre küldendők.

3 fogásos kóser ebédet 20 lejért kaphat az ujonnan megnyitott kóser bodegában Regina Maria 12 szám alatt. Bejárat a Gheorghe Dina felé.

Egyetemi hallgatók vagy középiskolai tanulók különbejáratu lakást fürdőszobahasználatlalt és teljes ellátást kaphatnak jutányos árért. Cim: Adler étterem, Regele Ferdinand 22.

HIREK

Almatlanság és politika

A nemrég elhunyt Csicserin, orosz külügyi népbiztosról feljegyzések, hogy munkateljesítése javát mindig a hajnali órákban nyújtotta. Hajnali három-négy óra között fogadta a futárokat, jelentéseket fogalmazott. A politika és az almatlanság összefüggésének eleven példája volt báró Hatzfeldt is, Németország londoni nagykövete. Báró Hatzfeldt éjjelkor adott interjút és a saját képviselőit pizsamában fogadta: élénk és friss volt, míg vendégeit az álom gyötörte. Temperamentumos előadásai sokszor a hajnali órákba nyúltak.

Pichegru tábornok, aki a rajnai hadjáratot vezette a napoleoni háborúk korában, szinte egy éven keresztül naponként alig egy órát alhatott. John Wesley, a metodista vallás megalapítója kijelentette egyszer, hogy minden ember, aki az életét szereti, rövidíse az alvást a lehető legcsekélyebb időre, mert kár az élet felét átaludni. Wesley 85 éves korában is pusztán padlón aludt és hajnalban kelt. Napoleon csak teljesen elsötétítve szobában tudt aludni. Az első nappali fényre felébredt s többé nem tudott pihenni. Napoleon azok közé a ritka jelenségek közé tartozott, aki valósággal „kormányozni” tudta az alvást: akkor aludt, amikor akart, sokszor egészen lehetetlen körülmények között. De legszívesebben, akárcsak Julius Cézár, útkocsijában aludt.

Goldstone, a nagy liberális angol politikus, akinek hosszú élete heves politikai harcokban telt el, nem kevésbé harcolt — és sok dolga miatt — kellett harcolnia az álom ellen. Naponkénti hat órát aludt, pontosan meghatározott időben pihent le s ettől a rendtől még a politika kedvéért sem tért el. Szabályul azt az elvet állította fel, hogy az ágyban minősen helye a politikai gondoknak.

Visszont Bismarck, a vaskancellár tipikus nagyalvó és lustálkodó volt. Az angol történelem a vasidőzetű, keveset alvó politikusok egész sorát mutatja fel. Ezek közé tartozott: Asquit, William Harcourt és Lord Brougham. Az egészséges alvók között emlegetik Pildét, Foatot. Az angol flegma osztracizmusát a politikában George Canning, Metternich nagy ellenfele nyújtotta, aki Lord Castlereagh-val vívott politikai párba előtt éjszaka olyan tökéletes nyugalommal aludt, hogy reggel csak nagynehezen lehetett felébreszteni. A modern angol politikusok közül Lloyd George is a „jóízű” alvók közé tartozik. Disraeli, Lord Curzon, akik ideges emberek voltak, sokat szenvedtek az almatlanság miatt. Éppen ezért Disraelinek sokszor napközben is aludnia kellett. Az alsóház leghevesebb vitái közepette is egyszerre elérte az álom s míg körülötte heves vihar dult, ő a miniszteri székben csendesen szunyókált. A valóságban azonban szinte „szájszemű argus” volt Disraeli, alvás közben is meg volt az a csodálatos képessége, hogy a vita leghevesebb kavargása közepette, egyszerre felriadt, egy pillanat alatt megértette a helyzetet és fényesen debattírozott.

A belgiumi kémkedési ügy újabb fejleménye. Liégéből jelentik: Schöhen kerékpáros katonát letartóztatták, mivel bebizonyosodott, hogy átadott egy géppuskátöltényt egy Meessen nevű kémnek. Ez a nyolcadik letartóztatás a Belgiumban nemrégiben leleplezett kémkedési ügyből kifolyólag.

Uj Praxitelesz-szobrot ástak ki. Athénből jelentik: Az amerikai archeológiai társulat athéni expedíciójának vezetője, Leslie Shear, aki már évek óta a görög fővárosban dolgozik, újabbban a Theus templom alatt végzett ásatásai során rendkívül érdekes leletekre bukkant. Tizenöt méter mélységben egy elefántcsontból készült kisebb-szerű szobrot talált, amelyet egyetlen elefántcsont-tömbből dolgoztak ki, csak a balkezt készítették egy másik elefántcsontdarabból. A szobor egész stílusa a görög klasszikusok nagy mestereinek munkájára emlékeztet. Leslie Shear meg van győződve róla, hogy a legnagyobb ókori görög szobrászok egyikének, Praxitelesznek a művét találta meg. A harminc centiméter magasú remekművet az athéni klasszikus múzeumban fogják ideiglenesen kiállítani.

Felhívás

Az Országos Zsidópárt cluji és clujmegyei tagozata ezúton is felhívást intéz minden clujmegyei önállóan dolgozó és iparendélyvel rendelkező iparoshoz, hogy a szakmai kiképzésről és a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény 185. szakaszának értelmében kérjék ki új iparigazolványukat (Brevet de meserie) a cluji munkakamara iparos szekciójánál. A kérések benyújtásának végső határideje augusztus 31, az ezután beérkező kéréseket nem veszik tekintetbe, ami az illető iparos szerzett iparüzési jogának elvesztését jelentheti. A kérésben hivatkozni kell a törvény 185. szakaszára és fel kell tüntetni benne a mostani iparendély számát, kiállítási helyét és keltét.

A törvény végrehajtási utasításának hiányában még nem lehet tudni milyen iratokat kell a kéréshez csatolni, valamint azt sem,

hogy a terminust meghosszabbítják-e, ezért feltétlenül fontos a kérések fenti határidőig való benyújtása a szerzett jogok biztosítása érdekében. A szükséges iratok később csatolhatók.

Bővebb felvilágosításokkal a Zsidó Párt cluji szekciójának str. Saguna 7. sz. alatti Jogvédő Irodája szolgál, mely a kérések elkészítését és benyújtását is elvégzi. Hivatásos óra fél 1-től fél 2-ig.

A vidéki iparosok kéréseit ajánlott levélben is elküldhetik a Camera de Muncă, sectia meseriasilor Cluj, címre. A Zsidó Párt Jogvédő Irodája természetesen nekik is rendelkezésükre áll, a kérések elkészítését és benyújtását illetően.

Az Országos Zsidópárt Cluji és Clujmegyei Tagozata

Házkutatás a timisoarai I. kerületi Zsidó Otthonban. Timisoarai tudósítónk jelenti: Vasárnap délután a nemrég megnyitott timisoarai I. kerületi Zsidó Otthonban házkutatást tartott a rendőrség. A hatósági aktus nagy feltűnést keltett, annál is inkább, minthogy a Zsidó Otthon minden kormányhatósági engedélyről jóval a megnyitás előtt gondoskodott. Az otthon háznagya, Reiter Ernő azonnal a rendőrségre sietett, ahol felmutatta a belligyminiszteri és egyéb törvényhatósági engedélyeket. Gritta Ovidius kvesztor a kártyajáték iránt érdeklődött. A rendőrség vezetőjét felvilágosították, hogy az új klub helyiségében egyáltalában nem is játszottak, csak kint a kertben és ott is természetesen csupán megengedett kommerszjátékokat. Az ügy a később odaérkezett dr. Nobel Sándor és dr. Weisz Artur vezetőségi tagok előtt is tisztázódott. Kiderült, hogy hamis feljelentés adott okot a hatósági beavatkozásra.

Kirándulást rendezünk:

I. WIEN-BE

a Mintavásárra szeptember 1-én luxusautókkal. BUDAPESTEN 2 napi tartózkodással.

II. LACUL GHILCOS-ig

pedig augusztus 29-én. Felvilágosítást ad:

Clujon

ECONOMIA Piața Unirii 23 és MEZEI P. Unirii (városháza) ment meggyiroadak. Dejen és Turdán: a moziigazgatóság. Jelentkezni lehet csütörtök (augusztus 27) délig.

Olaszország gyarmat hadsereget szervez Abessziniában. Rómából jelentik: Rendes abesszini gyarmati hadsereg megalakítása végett Olaszország önkénteseket soroz, főleg azok közül, akik résztvettek az abesszini hadjáratban és most leszerelnek.

A Zsidó Árvagondozó közleményei. Az ardeali Zsidó Árvagondozó tihutai nyaralattási akciója ezen a héten befejezett nyer. A nyaralótelepen levő gyermekek 2 csoportban érkeznek haza, és pedig: 26-án, szerdán a következő csoportok gondozottai indulnak: Oradea, Valea lui Mihai, Marghita, Satmare, Baiamare, Beclean, Gherla, Dej, Icolod, Turda, Dicio és Borgopund. 27-én, csütörtökön Cluj, Aiud, Albaulia, Ludus, Bistrita és Targumures, gyermekei utaznak haza. Érkezés Cluj állomásra mindkét napon d. u. 16.32 órakor. Az utvonala eső városok gondozottai saját állomásukon veendők át. Az I. csoportban 180, a II. csoportban pedig 194 gyermek nyaralt ez évben Tihután. A nyaralásban részvett gyermekek általánosságban 2-4 kg. súlygyarapodást mutatnak fel. Arra a nagy szociális hivatásra való tekintettel, amelyet ez a nyaralótelep az ardeali zsidó társadalomban 15 esztendeje teljesít s mert évről-évre emelkedik a nyaralásra szoruló gyermekek száma, az Árvagondozó elhatározta, hogy a tihutai telepet a jövő évre még tovább fejleszti és 50 férőhely megépítésével és berendezésével 400 gyermek részére fogja a nyaralást a jövő évben lehetővé tenni. Az Árvagondozó ez uton is felkéri azon hitközségeket, amelyek az Árvák szombatja akcióját megrendezték, annak eredményével azonban eddig nem számoltak be, hogy a templomi adományok összegét az Árvagondozó központjához, Cluj, Str. Paris 36, mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyaralattási akció lezárható legyen.

Távolkeleti hírek. Pekingből jelentik: Hármas angol katonát, akik tegnap este mozból tértek haza, egy autóból fegyverrel megtámadták. Az angol nagykövetség azonnal tiltakozott a kínai hatóságoknál. Angol körök szerint talán kapcsolat van a merénylet és Sasaki japán tisztnek júliusban történt meggyilkolása között. — A japán hatóságok felkérték a kínai kormányt, tartóztassa le a Nankingban lakó 200 koreait, akik állítólag a levegőbe akarták röptetni a japán konzulátust. — Az augusztus 16-án Koreában dult orkánnak 413 ember esett áldozatul, 636 megsebesült, 156 ember eltűnt. 30.000 házat elsodort a víz, 5 hajó elsüllyedt, 84 eltűnt.

Közelharc egy raguzai étteremben. Edvárd király tányérjaiért. Zajos jelenetek játszódtak le egy raguzai étteremben VIII. Edvárd angol király távozása után. A király az étterem kerthelyiségében vacsorázott, majd vacsora után eltávozott. Távozása után az étterem többi vendége, köztük számos angol, megháta a király asztalát. Emléke akarták elvinni azokat a tányérokat, poharakat s evőszközöket, amelyeket a király használt. A pincéreknek vad közelharcot kellett vívniok a vendégekkel, minek következtében a szobanforgó edények nagyrésze eltört.

Wald Renée, zeneakadémiát végzett, diplomás zongoratanárnő tanítását legújabb módszerrel újból megkezdte. Str. O. Goga 7. II. em. (v. Schütz János).

Angol és görög hajó ütközött össze a sűrű ködben. Londonból jelentik: A Keith angol hadihajó Aurigny szigete közelében a sűrű köd következtében összeütközött a Lemnos görög gőzessel, amely elsüllyedt. A személyzetet megmentették.

Éveken át székszorulásban szenvedő egyéneknek reggel és este egy-egy nyegedpohár természetes „Ferenc József” keserűviznek kitűnő hatása van, úgyhogy a b. működés elrendeződik, a gyomoremésztés élénkül, az anyagcsere fokozódik, aminek következtében a közérzet rendkívül javul. Az orvosok ajánlják.

Egy történelmi nevezetességű kávéház vége. Szarajevóban, az Albánia-kávéházban tárgyalták meg 1914-ben Principék Ferenc Ferdinánd meggyilkolásának tervét. Itt jelölték ki, hogy a monarchia trónörökösének szarajevói látogatása alkalmával ki hol helyezkedik el, hogy a trónörökös ne szabadulhasson az összeesküvők láncaiból. Ez a történelmi nevezetességű kávéház most, szarajevói jelentés szerint, leégett.

Repülő éjjeli ór. A világ egyetlen repülő éjjeli óra Csikágóban él, aki az ottani Mezőgazdasági Banknál tölt be tiszteltreméltó szolgálatot. Ez a bank mindent elkövetett ugyan, hogy valamiképpen biztosítsa magát a banditák ellen, akik már több ízben kirabolták a kasszáját. Így aztán szerződtek egy repülő, aki éjszaka motornélküli, tehát zajtalan kis gépen kering a bank épülete fölött és vigyáz a kincsekre még pedig annak a gépfegyvernek segítségével, amit gépében helyezett el.

Körözlevél filmen. A New Jersey állambeli Trenton városában a napokban 500 rendőrtiszt és detektív nézett végig egy újszerű hangosfilmre. A filmgép körözleveleket adott le. A körözött emberek megjelennek a vásznon, jöttek, mentek, beszéltek, cigarettára gyújtottak, különféle kérdésekre válaszoltak. Az amerikai rendőrség nagy útjára ez. Minden bűnözőről, akit letartóztatnak, hangosfilmfelvételeket vesznek fel ezentul. Ha ezután a bűnöző később újból elkövet valamit és körözni kell, a róla készült filmet bemutatják a detektíveknek, akik tökéletesen megismerik a körözött egyéneknek nemcsak külsejét, hanem mozgását, hangját és apró jellegzetességeit. A film-ből másolatokat küldenek az összes amerikai rendőrségeknek.

A szemüvegesek klubja. Newyorkból jelentik: Az eszakerikai Egyesült Államokat a klubok hazájának is lehetne nevezni. Ez az a hely ugyanis, ahol mindenféle és fajta ember klubba tömörül. Ujabbban már a szemüveges embereknek is megvan a maguk klubjuk és ki hinné, hogy ez a különös klub megindulásakor máris 30 ezer tagot számlál. A zenik még azt is kiszámították, hogy az USA-ban 7-8 millió olyan ember él, aki szemüveget visel, így nem is olyan különös az, hogy ez a sok ember nélkülözötte eddig a hovatartozást. A klubnak rendszeresen megszerzett orvosi kara lesz, akinek nem lesz más dolguk, mint időnként megvizsgálni a tagokat és ha szükségesük van rá, úgy a szemüveg-változtatásokat előírni. A klub aztán ingyenesen ad szemüveget az illetőnek, feltéve, ha megfizette a tagsági díját.

Spanyol amazonok. Az Evening Standard barcelónai tudósítója szerint a katalán kormánycsapatok sorában 3000 fiatal nő harcol a felkelők ellen. Rendszeres toborzó bizottságok működnek, amelyek nagyon megválogatják a jelentkezőket. Csak nagytermetű, erőteljes, izmos nőket vesznek fel. A spanyol amazonok közül eddig harmincan haltak hősi halált.

Spéterné, Blum Maresa mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 1-én kezdődik. Beiratkozás naponta délután 5-7-ig Str. Dacia 3. (Domus épület — Uránia palota mögött) az iskolában. Testápoló torna, ritmica, tánc, gyógytorna. Tantervképzés.

Munkás Mozgó

Augusztus 25, 26, 27, 29 és 30-án 3, 5, 7 és 9 órakor

Két szenzáció!

Egy helyár!

I. GUSLEAR

A világhírű orosz balalajka zenekar koncertezik.

II. Gyilkosság a fedélzeten

Izgalmas tengeri dráma. Főszerepben: Robert Taylor és Jean Parker. műsor előtt Hirdető. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

Mussolini aláírása 125 font, Hitleré 50. Most nyílt meg a londoni autogramtörzsdé! A teremben ugyanolyan zaj, izgalom, mint egy értékpapirtörzsdén, csak hogy itt tízszer annyian adnak-vesznek, mint akár a részvény-, akár a gabonapiacra. Az első napon a következő árfolyamok alakultak: Shakespeare 1 millió font (ebből mindössze négy darab van a föld kerekén), G. B. Shaw 125 font, (Stalin 125 font, Mussolini 125 font, Hitler 50 font, Shirley Temple 1 font.

Házasság. Wechsler Aranka Jibou és Feuerwerker Juliu Simleul Silvaniei szept. 1-én tartják esküvőjüket Jibou, melyre rokonaikat, barátait és jóismerőseiket ezúton hívják meg. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Gyalog járnai veszélyesebb. A. F. W. Shaw rottingdeani polgár nyolcéves korában tanult meg motorbiciklizni, 13 éves korában már autózóvezetési engedélyre volt. Most autókészkeskedő. Eddig összesen 750.000 mérföldet tett meg autón és motorkerékpáron és sohasem követte el a legcsekélyebb kihágást. Most mégis belesett egy közlekedési kihalásba. Brightonban gyalog ment és szabálytalanul kelt át az utcán. Egy font pénzbüntetésre ítélték.

Winnetou és a horogkereszt. A Hitler-íjűség braunschweigi táborozásán felvetették a kérdést, hogy a Hitler-íjűk olvassák-e May Károly műveit. Az egyik felszólaló szenvedélyes nemmel válaszolt erre a kérdésre. Kijelentette, hogy May Károly egy idegen faj, a vörösbőrűt, bálványá emelt, a fehéreket pedig mint romlott gyilkosokat szerepelteti. A tábor többsége azonban nem fogadta el ezt a véleményt s úgy határozott, hogy a Hitler-íjűk ezután is olvassák May Károly kalandos indián-regényeit.

Halálozás. Hosszu szenvedés után, péntek délben meghalt Wohlstein Lipótné, szül. Majländer Lujza, Wohlstein timisoarai porcellánagykereskedő felesége. Az egész város zsidósága megrendülve és mély részvétellel áll a nagyrabcsült asszony sirjánál. Temetése osztatlan részvételt keltett és azon kiterjedt rokonságán kívül, az összes timisoarai zsidó egyesületek képviseltették magukat.

Liliputi város. Csikágóból jelentik: Persze, hogy Amerikában a korlátlan lehetőségek hazájában készül a liliputi város, liliputiak számára. Ezt az újabb különlegességet egy milliomos törpének, névszerint Mikének köszönhetik az amerikaiak, aki végre idejében hatalmas vagyonát egy liliputi város felépítésére hagyta, ahol csak liliputiak lakhatnak. Csikágó mellett épül ez a város, amely száz házból fog állani teljes komforttal és természetesen mindenben alkalmazkodik a törpkéhez. Hogy még érdekesebb legyen a város építkezését egy liliputi mérnök irányítja.

UJ KELET Legújabb hírek

Szabadlára helyezték a galati merénylőket

A nemzeti parasztpárt védőrséget rendel megfenyegetett vezérei mellé. Basarabiában előretörnek a cuzisták

Bucuresti, augusztus 25. A galati merénylő és a gárdisták Madgearu sinaiai világlában tett látogatása országsszerte érthető megdöbbenést keltett, bár az utóbbi idők eseményei többé-kevésbé hozzáadzták a lakosság idegeit az e fajta megnyilatkozásokhoz. Madgearu az uralkodóhoz intézett táviratában példás szankciókat sürgetett és felhívta a király figyelmét arra, hogy milyen katasztrofális következményekhez vezetne ha a bünnösökkel szemben ezúttal is a már-már a bűnpártoláshoz hasonlítható engedelmességgel járnának el. Madgearu kérésére csattanó választ adott a galati ügyész: Oscar Stoescu merénylőit szabadlára helyezték, miután „fogvatartásukat az ügyész nem látta célszerűnek”. Egyéb csakugyan nem is történt, minthogy egy 20 tagból álló szervezett csoport politikai okokból, közös meg egyezéssel és előre megfontoltan, rátámadtak egy emberre, több lövést adtak le rá, majd agyba-főbe verték és eltörték egyik karját. Az ügyes nyilván nem jogalap arra, hogy ostromállapot alatt és a szigorított rendtörvény alapján bárkit is előzetes letartóztatásba helyezzenek.

Az eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Szabadlára helyezik a merénylőket

A galati merénylőt áldozata, Oscar Stoescu mérnök, a Cruciada Románismului főtitkára. Támadói mintegy huszan lehettek, de a helyszínen csak egy Traian Popescu nevű kereskedelmi iskolai hallgatót sikerült letartóztatni. Az áldozat vallomása, valamint a szemtanúk leírása alapján a galati rendőrségnek sikerült további három letartóztatnia.

A négy merénylőt szembesítették a szemtanúkkal, mire beismerték, hogy a Tenea uccán megtámadták és botokkal elverték Stoescut. A merénylők azt állítják, hogy diákok. Nevük: Pandale Galidescu, Traian Popescu, Alexandru Croitor és Hancu Ion Ilie. Croitor tisztviselő. Életkoruk 18—21 év között változik. A letartóztatottak

nem akarták megnevezni bűntársaikat, úgyhogy a többi 15 támadó azonossága még ismeretlen.

A Cruciada Románismului, amely ma rendkívül kiadásban jelent meg, azt írja, hogy a támadók között voltak még Ionescu Dumitru, Radu Vasile és Ion Nica gárdisták is.

A négy letartóztatott támadót átadták az ügyésznek.

Az ügyész úgy vélte, hogy fogvatartásuk nem szűkség többé és szabadlára helyezte mindnyájukat.

A merénylő Traian Popescu annyit bevallott, hogy társai is mind légionáriusok voltak. Egyébként az áldozat állapotát továbbra is súlyos. Stoescu a fején kapott több súlyos ütést és egyik karját eltörték.

A sinaiai „eset”

Bucuresti, augusztus 25. A sinaiai eset — írja a Capitala — valóságos forrongást idézett elő a nemzeti parasztpártiak soraiban. A pártvezetőség elhatározta, hogy Madgearu, dr. Mezincescu és Lupu rendelkezésére külön védőrségeket bocsát, amelyek állandóan kíséreni fogják a három politikus. A hatóságok folytatják a vizsgálatot a Sinaiaiban történt ügyében. Az öt letartóztatott gárdistát ma átkísérték az illetékes brasovi hadbíró-ság börtönébe.

Előretörnek a cuzisták

Chisinau, augusztus 25. A tegnap tartott községi választások Lapusna megyében a következő eredményt hozták: kormány 178 mandátum, nemzeti keresztény párt 89, nemzeti parasztpárt 28, Frontul Românesc 4 mandátum. Scoreni községben nemzeti parasztpárti kortések megtámadták több nemzeti keresztény pártot. Öt nemzeti parasztpárti és két nemzeti keresztény párti megsebesült. A vizsgálat megindult.

Bucuresti, augusztus 25. A Tempo szerint a királyi audienciák során megkezdése

után Goga azonnal kihallgatásra megy az uralkodóhoz, akinek be fog számolni külföldi utjáról.

Tatarescu ma reggel Sinaiaiba utazott, ahol az uralkodó vendégül látta ebédre, majd magánál tartotta kihallgatáson.

Jólétesült politikai körök szerint Tatarescu és Dinu Bratianu holnap fognak találkozni egymással. A találkozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak tekintettel az utóbbi

napok eseményeire.

Dinu Bratianu fogadni fogja Tiberiu Mosoiu is. Mosoiu rá fog mutatni lemondása okaira és közölni fogja, hogy nem hajlandó tovább vezetni a bihori szervezetet. Gesztusát követi még 21 ardeali tagozati elnök. A Curenul ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy ardeali körökben mégis optimizmussal néznek az események elé, azt hiszik, hogy Mosoiu meg fogja másítani elhatározását.

A nemzeti parasztpárt mozgósítja parasztgárdáit

BUCURESTI, augusztus 25. A legutóbbi eseményekre tekintettel a nemzeti parasztpárt vezetősége táviratilag utasította vidéki szervezetét, hogy 10 napon belül fejezzék be a parasztgárdák szervezését az összes községekben és városokban. Rujinski tábornok a gárdák főparancsnoka részletes utasításokkal látta el az egyes szervezeteket a gárdák mozgósítását illetően.

Véget értek a hadgyakorlatok Csehszlovákiában

„Csehszlovákia demokratikus köztársaság és a békét akarja” — mondotta a csehszlovák nemzetvédelmi miniszter. Elvonulás Benes köztársasági elnök előtt

Prága, augusztus 25. (Rador.) A tegnap véget ért hadgyakorlatokon résztvevő csehszlovák katonaság 30 ezer tagja és a külföldi államok delegációi holnap elvonulnak Benes elnök előtt.

Pardubiceban a csehszlovák nemzetvédelmi miniszter dinert adott az idegen katonai küldöttségek tiszteletére és beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy Csehszlovákia demokratikus köztársaság és a

békét óhajtja. Benes elnök köszönetet mondott a külföldi katonáknak és kiemelte, milyen fontos szerepük volt a manővereknek, a hadsereg konszolidálása szempontjából.

Prága, augusztus 25. (Rador.) A kormány két évre kitiltotta Csehszlovákiából a Pesti Napló és Pester Lloyd című magyar lapokat.

Meghalt Balthazár Dezső dr. debreceni református püspök

Budapest, augusztus 25. Dr. Balthazár Dezső debreceni református püspök hatvanöt éves korában, hosszas szenvedés után ma délben Budapesten elhunyt. Halálát mély megdöbbenés és osztatlan részvét kíséri az összes magyar nyelvterületeken, és ebben a részvétben osztozik e területek zsidó lakosága is. Balthazár Dezső dr. egyházi méltóságának kereteit meghaladó módon kiemelkedő alakja volt a magyar közéletnek, melynek szellemiségére olykor elhatározó befolyást gyakorolt.

Az elhunyt püspökben a magyarországi zsidóság őszinte és megértő barátját veszítette el. Haladott és humánus felfogásának a zsidókérdésben szemben kifejezést adott már a háborúelőtti években is és kétségtelenül szerepe volt abban, hogy a magyar közvéleményt ebből a szempontból türelmes álláspontra sikerült rávezetni. A fehér terror alatt és az azt követő években férfias bátorsággal emelte fel szavát az üldözött zsidóság érdekében és azon ritka közéleti férfiak közé tartozott, akik a zsidót nemcsak hitehagyásában és megalázódásában, de gerinces nemzeti hitvallásában is becsülni tudták. Balthazár dr. a cionista mozgalom alapos ismerője és baráti támogatója volt.

Párizsban súlyosan ítélik meg a németországi katonai szolgálat felemelését

Osszehívják a francia kamara katonai bizottságát. Megerősítik a francia-szovjet szövetségét. Schacht dr. Párizsba utazt

Párizs, augusztus 25. (Rador.) Fernand Laurent képviselő, a kamara katonai bizottságának tagja, a bizottság összehívását kérte a német katonai szolgálati időnek felemelése folytán előállt helyzet tanulmányozása végett. Archambaud, aki szintén a bizottság tagja, kijelentette az újságíróknak, hogy Franciaországban nem lehet szó a szolgálati idő felemeléséről. Egyébként — mondotta — rendkívül fontos az Oroszországgal való szövetség

fenntartása. Ha azt vetik a szemünkre, hogy Oroszország szovjethatalom, akkor azt fogjuk válaszolni, hogy felajánlja nekünk hadseregét. Azzal a bekerítéssel szemben, ami ma Franciaországot fenyegeti. Franciaország kötelessége közeledni Oroszországhoz, mert ennek a két hatalomnak könnyű megérteni egymást.

Thorez, a kommunista párt főtitkára kijelentette, hogy a német katonai szolgálati idő felemelése fokozni fogja a fegyver-

kezési versenyt.

Mértékadó francia körökben egyáltalán nem igyekeznek enyhíteni Hitler határozatának súlyos voltát. A francia kormány még nem döntött álláspontja felől és mindenekelőtt a német határozat következményeinek tanulmányozásához fog. A ma reggel Párizsban mutatkozott irányzat szerint azonban Párizs válaszul fog Berlinnek más téren, mint politikain.

Berlin, augusztus 25. (Rador.) Dr. Schacht, a birodalmi bank kormányzója ma repülőgépen Párizsba utazott, hogy visszaadja a francia Bank kormányzójának látogatását.

Újabb angol zászlóalj indult Palesztinába

Málta, augusztus 25. (Rador.) A King's Own Scottish Borderers ezred első zászlóalja a Heuralla gőzösre szállt, hogy Palesztinába menjen.

Egyidejű londoni jelentés szerint Sir Samuel Hoare haditengerészeti miniszter ma reggel repülőgépen Párizsba utazott. Onnan Máltába megy, majd körutat tesz a Földközi tengeren.

Nem helyezik szabadlára Vasilescu helyettes polgármestert

Bucuresti, augusztus 25. A tábla elutasította Vasile Vasilescu helyettes polgármester fellebbezését és Ion Dobrinét is, akik erkölcsi kaució ellenében kérték szabadlára helyezésüket. Mindketten ismeretesen a cotroceni szerencsétlenségből kifolyólag vannak előzetes letartóztatásban.

Tiberiu Mosoiu visszavonta lemondását

Bucuresti, augusztus 25. Dinu Bratianu ma délután fogadta Tiberiu Mosoiu-t, a kamara helyettes elnökét és a bihormegyei liberális tagozat elnökét, aki a pártelnökkel folytatott megbeszélés után visszavonta lemondását.

SPORT

Az Admira fényes győzelme a Ripensia fölött

Admira—Ripensia 7:1 (3:1)

Bucuresti, augusztus 25. Tízezer néző előtt játszta le a bécsi bajnokság harmadik mérkőzését, amelyen alaposan kiközösítette a Venustól 3:2 arányban elszenvedett vereségének csorbáját. A mérkőzés az Admira fölényre jutott. Az osztrák futball minden szépsége kifejezésre jutott. Pontos passzok, gyors driblik és váratlan lövések jellemezték a mérkőzést. A Ripensia igen keveset volt játékos, fáradság látszott és különösen csatárai mozogtak lassan. Egyedül Pavlovici és Beke mutattak futballt. A gólok sorrendje: Stoiber, Dobay (11-esből) egyenlítő, Vogl I szerzi meg a vezetést, majd Bican beállítja a féllidő eredményét. Szünet után a Ripensia képtelen magára találni, míg az Admira változatlan kedvvel és elánnal játszik. Hanemann és a két Vogel rugják a további gólokat, majd Bican 11-esből a bécsiek utolsó gólját lövi.

Az Admira teljesen megérdemelten győzött ezzel a nagy gólaránnyal. A Ripensia egyetlen mentése az, hogy toldott-foldott, szertesó együttesel állott ki. Az egyes játékosok nekik szokatlan posztokon szerepeltek. Bíró: P. Kroner. A rendkívül nagyszámú közönség lelkesen ünnepelte a remekül játszó bécsi együttest.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. ügyessége: Cluj, Strada Baran L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.